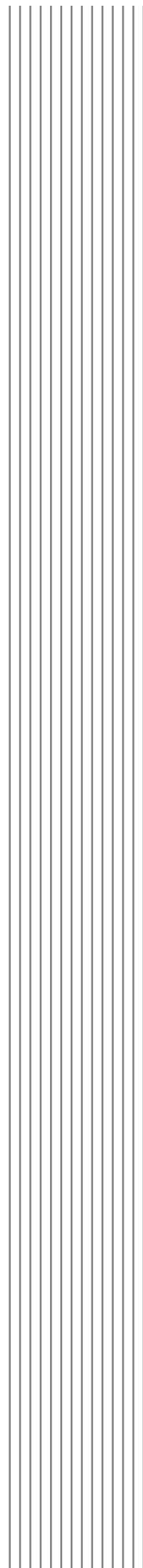

1

Finansplan

1 Finansplan

1.1 Ansvar för Sverige

Svensk ekonomi står stark. Visserligen påverkas även Sverige av den sämre utvecklingen i omvärlden. Tillväxten blir därför något lägre än tidigare beräknat, i vart fall den närmaste framtiden. Likväl fortsätter den inhemska ekonomin att växa i god takt, inte minst vad gäller privat konsumtion och investeringar. Den reguljära sysselsättningen har det senaste året ökat med över 100 000 personer och arbetslösheten har fortsatt att minska.

Den goda utvecklingen i den reala ekonomin äger rum samtidigt som inflationen är praktiskt taget obefintlig, den offentliga sektorn uppvisar betydande överskott, räntan är en av de lägsta i Europa och bytesbalansen ligger på en stabil överskotts nivå.

Av avgörande betydelse för att återvinna styrkan i den svenska ekonomin och skapa förtroende för den ekonomiska politiken har varit den framgångsrika budgetsaneringen. Ambitiösa budgetmål har formulerats och har uppnåtts, i vissa fall med god marginal. Hit hör såväl målet om överskott i de offentliga finanserna om 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel som utgiftstaket, som är en central del av den nya och bättre fungerande budgetprocessen.

Det är också av stor vikt att inflationen i Sverige har etablerats på en varaktigt mycket låg nivå. Avgörande för detta är den framgångsrika budgetsaneringen. Penningpolitiken och Riksbankens ökade självständighet har därtill bidragit till detta, liksom åtgärder som ökar konkurrensen och därmed stärker konsumenternas ställning. För att vidmakthålla prisstabilitet också på längre sikt är det nödvändigt att lönebildningen förbättras.

Regeringen bedömer att det finns en viss risk att utgiftstaket för åren 1999 och 2000 inte kommer att hållas. Mot den bakgrunden vidtas vissa åtgärder i form av besparingar m.m., som syftar till att begränsa de totala utgifterna till en nivå som ligger under utgiftstaken. Budgeteringsmarginalerna för åren 1999 och 2000 är förhållandevis små. Beredskap finns att vid behov vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att utgiftstaken hålls.

För åren 2001 och därefter uppkommer ett visst budgetmässigt utrymme utöver det fastlagda överskottsmålet. Utrymmet växer över tiden och bestäms av hur hög den ekonomiska tillväxten blir. Detta utrymme kan användas dels för vissa utgiftsökningar, dels för vissa skattesänkningar.

I denna vårproposition föreslås en del utgiftsökningar, huvudsakligen med början år 2001. Däremot behandlas skattepolitiken bara i begränsad utsträckning. Skattepolitikens långsiktiga inriktning och möjligheterna att genomföra en mera omfattande skattereform får behandlas i annat sammanhang.

1990-talets ekonomiska kris innebar bl.a. att sysselsättningen minskade kraftigt och att i motsvarande mån antalet människor som för sin försörjning är beroende av transfereringar och bidrag ökade väsentligt. Även om denna utveckling har vänt på senare tid, så återstår mycket att göra innan en mera robust grund har lagts för förbättrad välfärd och stigande inkomster i framtiden.

Det är nödvändigt att allt fler människor successivt kan få arbete och att beroendet av transfereringar och bidrag minskar. Detta krav förstärks av den väntade demografiska utvecklingen som innebär att antalet äldre människor kommer att öka väsentligt med åtföljande behov av ökade re-

surser för pensioner, vård och omsorg. Det är mot denna bakgrund som regeringen formulerat ett sysselsättningsmål, som innebär att andelen av befolkningen i åldrarna 20–64 år som har arbete år 2004 skall uppgå till 80 procent.

Politiken måste under en följd av år ha en sådan inriktning att en övergång från bidragsberoende till arbete stimuleras. Det kommer att kräva åtgärder på en rad områden. Några åtgärder med en sådan utformning återfinns i denna vårproposition.

Målet om en halverad öppen arbetslöshet till år 2000 ligger fast som ett riktmärke för den ekonomiska politiken. Regeringen kommer noga att följa utvecklingen på arbetsmarknaden. Om så erfordras är regeringen beredd att föreslå ytterligare åtgärder för att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten.

En politik för ökad sysselsättning måste i allt högre grad bygga på utbildning, kompetensutveckling och forskning. Detta är nödvändigt både för att stärka individernas möjligheter att hävda sig på arbetsmarknaden och för att stärka Sverige i en allt hårdare internationell konkurrens. Därför föreslår regeringen en fortsättning av Kunskapslyftet och framtidssatsningen på skolan, en fortsatt utbyggnad av antalet högskoleplatser och förstärkta resurser för forskning och forskarutbildning.

Även i arbetslivet måste ökade insatser göras för att stimulera kompetensutvecklingen. Regeringen föreslår sådana åtgärder, som förutsätter samfinansiering med EU-medel och, inte minst, ökade insatser från arbetsgivarna.

En rad åtgärder föreslås för att effektivisera arbetsmarknaden och öka samarbetet mellan högskola och näringsliv. Av särskild betydelse är att underlätta för utsatta grupper att komma in på arbetsmarknaden. Bland annat införs ett nytt stöd för att stimulera arbetsgivare att anställa arbetslösa personer med långa inskrivningstider.

En långsiktigt uthållig tillväxt och sysselsättningsökning förutsätter insatser för att förbättra miljön och säkerställa en ekologiskt hållbar utveckling. I vårpropositionen föreslås bl.a. att de lokala investeringsprogrammen utsträcks i tiden, att miljöforskningen tillförs ökade resurser och att insatserna för marksanering, kalkning och biotopskydd förstärks och förlängs.

Det utrymme som skapas genom budgetsanering och ekonomisk tillväxt bör också kunna användas för att stärka rättvisan och välfärden. Tidigare aviserade höjningar av barnbidragen åren 2000 och 2001 genomförs. Utrymme skapas för

att fr.o.m. år 2001 stegvis genomföra en allmän förskola och maxtaxa i barnomsorgen. Ytterligare resurser tillförs skolan, vården och omsorgen genom att de generella statsbidragen till kommuner och landsting höjs utöver tidigare fattade beslut. Det kommunala utjämningsystemet reformeras. Pensionsreformen fullföljs. Biståndet höjs till 0,74 procent av BNI 2002.

Sverige skall präglas av samarbete

Regeringen avser att under mandatperioden försöka skapa största möjliga uppslutning för en politik för full sysselsättning. Sverige är för litet för stora konflikter.

Den ekonomiska vårpropositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, vilka står bakom riktlinjerna för den ekonomiska politiken, budgetpolitiken, utgiftstaken, tilläggsbudgeten för 1999 och de nu föreslagna skatteförändringarna för år 2000.

Samarbetet berör fem områden – ekonomi, sysselsättning, rättvisa, jämställdhet och miljö – och innefattar både konkreta förslag och åtaganden inför framtiden. Genom detta samarbete bekräftas att det finns en politisk majoritet för en ekonomisk politik som är inriktad på full sysselsättning, ett offentligt överskott om 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel och prisstabilitet.

Regeringen eftersträvar en bred förankring av en kommande skattereform. Samtliga riksdagspartier deltar för närvarande i överläggningarna. Huvudsyftet är att utifrån krav på rättvis fördelning skapa goda och stabila regler för tillväxt och sysselsättning, en ekologisk hållbar utveckling samt att garantera välfärden och dess finansiering.

Den dialog som regeringen har inlett med företrädarna för näringslivet har varit fruktbar och förtjänar en fortsättning. Regeringens ambition är att fortsätta denna dialog kring olika förslag som syftar till att stärka Sverige som företagarnation.

1.2 Den ekonomiska utvecklingen

Den internationella ekonomiska utvecklingen präglas alltså av Asienkrisen och dess konsekvenser för världsekonomin. Detta påverkar ut-

sikterna för den svenska exporten. Till viss del kompenseras detta av en stark utveckling på den svenska hemmamarknaden. Tillväxten i Sverige väntas minska från 2,9 procent 1998 till 2,2 procent 1999. År 2000 beräknas tillväxten ånyo öka till 2,6 procent. Sverige kommer att ta steget in i nästa sekel med god tillväxt, låg inflation, sjunkande arbetslöshet och minskande statsskuld.

1.2.1 Den internationella utvecklingen

Prognosen för den globala tillväxten har reviderats ned jämfört med bedömningen i budgetpropositionen från oktober 1998. Exportförutsättningarna för svensk industri har försämrats i ännu högre grad då en betydande avmattning väntas på viktiga svenska exportmarknader.

Avmattningen av konjunkturen i Europa väntas bli kortvarig tack vare stigande realinkomster, låga räntor och en stark framtidstro bland hushållen. Arbetslösheten förutses minska.

Konjunkturen i Förenta staterna är alltjämt god. Under slutet av 1999 väntas dock både investeringarna och den privata konsumtionen dämpas. Samtidigt som arbetslösheten sjunkit till drygt 4 procent är inflationen historiskt sett mycket låg. Den framgångsrika penningpolitiken har spelat en central roll för den gynnsamma utvecklingen.

Under det senaste året har den ekonomiska krisen slagit hårt mot Asien, Ryssland och Brasilien. Turbulensen på de finansiella marknaderna har dock avtagit och effekterna på den globala ekonomin av utvecklingen i Sydamerika väntas bli måttliga.

I de krisdrabbade asiatiska länderna har en stabilisering skett, och i några länder kan även en försiktig återhämtning skönjas. De tydligaste tecknen finns i Sydkorea och Thailand, två länder som genomfört konkreta åtgärder för att reformera den finansiella sektorn. En omstrukturering av finanssektorn inverkar positivt på hela ekonomin och är även i andra länder en viktig förutsättning för en stärkt tillväxt.

Japan har en nyckelroll i den asiatiska utvecklingen och kraftfulla åtgärder för en fortsatt strukturomvandling är av stor vikt för att förbättra den japanska ekonomin.

Den finansiella och politiska krisen i Ryssland under hösten är ett kraftigt bakslag för reformprocessen. Valutan har försvagats och inflationen skjutit i höjden. BNP väntas i år och nästa år fortsätta att sjunka. Ryssland behöver stärka re-

formprocessen och skyndsamt vidta åtgärder för att hantera den finansiella sektorns problem.

1.2.2 Den svenska utvecklingen

Under perioden 1978 till 1998 var den genomsnittliga svenska BNP-tillväxten 1,7 procent. Jämfört med detta är den prognostiserade tillväxten för 1999 på 2,2 procent god. Ändå är 1999 ett svagt år jämfört med 1998 och år 2000. Orsaken till den temporära svackan är framför allt den svaga tillväxten på viktiga svenska exportmarknader. Svensk hemmamarknad är fortfarande stark.

Det finns i dag historiskt goda förutsättningar för en hög och uthållig tillväxt i svensk ekonomi. De offentliga finanserna visar ett stigande överskott, inflationen och inflationsförväntningarna är låga och räntan är låg. Därmed skapas stabila spelregler för företag och investerare.

Prognos för 1999 och 2000

En betydande del av konjunkturförsvagningen beror på investeringsvaruindustrin, som drabbas av nedgången i investeringsefterfrågan i våra viktigaste handelsländer. En begränsad återhämtning förutses mot slutet av 1999, vilket innebär att varuexporten kan stiga snabbare igen. Svensk industri väntas i viss mån fortsätta att ta marknadsandelar.

Tabell 1.1 Försörjningsbalans 1998–2002

	Mdkr	Procentuell volymförändring			
	1998	1999	2000	2001	2002
Privat konsumtion	951,9	2,6	2,4	1,8	1,8
Offentlig konsumtion	466,4	1,0	1,0	0,9	0,2
Stat	142,5	1,0	0,5	0,5	0,5
Kommuner	323,9	1,0	1,1	1,1	0,1
Bruttoinvesteringar	260,5	4,8	5,4	4,6	4,6
Näringsliv exkl. bostäder	202,9	4,4	4,1	2,4	2,5
Bostäder	25,4	12,1	17,8	22,0	20,0
Myndigheter	32,2	1,5	2,8	1,5	0,1
Lagerbidrag	12,3	-0,7	0,2	0,0	0,0
Export	810,4	3,6	5,7	5,2	5,1
Import	697,9	2,9	6,7	4,9	4,5
BNP	1803,7	2,2	2,6	2,5	2,5

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet

Den privata tjänstesektorn är inne i en expansiv fas med stigande produktion och en god syssel-

sättningstillväxt. Den utvecklingen väntas fortsätta.

Enligt SCB har sysselsättningen i små och medelstora företag ökat med drygt 25 000 personer mellan 1997 och 1998.

Till skillnad från de senaste åren väntas även bostadsinvesteringarna tillta. Fastighetspriserna är nu så höga och räntorna så låga att det i allt större delar av Sverige är lönsamt att bygga nya bostäder.

Tabell 1.2 Nyckeltal 1999–2002

Årlig procentuell förändring	1999	2000	2001	2002
KPI, årsgenomsnitt	0,2	0,8	1,7	2,0
Kostnadstimlön	3,0	3,2	3,0	3,0
Öppen arbetslöshet ¹	5,8	5,4	5,1	5,0
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder ¹	3,6	3,6	3,5	3,5
Antal sysselsatta	1,4	0,6	0,9	0,8
Real disponibel inkomst ²	3,6	1,8	3,6	3,0
Hushållens nettosparkvot, nivå ²	2,1	1,6	3,3	4,3
Bytesbalans ³	1,3	1,5	1,7	2,1
Tysk ränta 10-års statsobligation ⁴	4,0	4,2	4,4	4,6
Svensk ränta 10-års statsobligation ⁴	4,3	4,4	4,6	4,8
TCW-index ⁴	123	120	118	118

¹ Andel av arbetskraften

² Inklusive beräkningsteknisk överföring

³ Procent av BNP

⁴ Årsgenomsnitt

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen, Sveriges Riksbank och Finansdepartementet.

Hushållens förtroende avseende den egna ekonomin är högt. Inflationen är låg. De offentliga finanserna är i ordning. Arbetslösheten sjunker och sysselsättningen stiger kraftigt. Hushållen har dessutom en god förmögenhetsställning. Hushållens konsumtion väntas därför bli fortsatt stark.

Konkurrenstrycket såväl i Sverige som i utlandet är högt och produktivitetsutvecklingen gynnsam, vilket medför fortsatt små prisökningar i såväl producent- som konsumentledet framöver.

Arbetsmarknaden

Sysselsättningen ökar snabbt. I februari 1999 var 104 000 fler sysselsatta jämfört med samma månad året innan. Sysselsättningsutvecklingen väntas vara fortsatt god under de närmaste åren.

Den öppna arbetslösheten fortsätter att falla. I februari 1999 var den öppna arbetslösheten 5,6 procent, en nedgång med 1,1 procentenheter

jämfört med samma månad året innan. Den öppna arbetslösheten var bland kvinnor i februari 1999 4,9 procent. Den öppna arbetslösheten bland män är högre. Kvinnor dominerar dock bland de deltidsarbetslösa.

Den största ökningen av sysselsättningen sker inom tjänstenäringen. Det gäller såväl inom den privata som den offentliga sektorn. Regeringens prioritering av skolan, vården och omsorgen ger resultat.

Arbetslöshetsmålet har haft en central roll i den ekonomiska politiken. En rad insatser har vidtagits under de gångna åren för att successivt pressa tillbaka arbetslösheten. Denna politik har i allt väsentligt varit framgångsrik. När målet om en halverad arbetslöshet till 4 procent år 2000 sattes upp 1996 var den genomsnittliga öppna arbetslösheten 8,1 procent. Enligt innevarande prognos väntas arbetslösheten falla till 5,4 procent år 2000. Det är en god utveckling, men inte tillräcklig. Målet om en halverad öppen arbetslöshet på 4 procent år 2000 ligger fast. Därför kommer regeringen noga att följa utvecklingen och, om det visar sig nödvändigt, föreslå ytterligare åtgärder mot arbetslösheten utöver de som föreslås i denna proposition.

Huvudorsaken till att målet ej uppnås i den nuvarande prognosen är den svaga internationella utvecklingen som följer i spåret av Asienkrisen. En annan orsak är att löneökningarna har varit något större än beräknat.

Samtidigt har arbetskraftsutbudet fortsatt att öka. När arbetslösheten sjunker ökar optimismen om möjligheterna att få ett arbete. Därmed söker sig personer, som tidigare inte ens tyckt det varit mödan värt att registrera sig som arbetslösa, ut på arbetsmarknaden för att leta efter ett jobb. Mellan februari 1998 och februari 1999 ökade arbetskraften med 63 000 personer.

Att fler personer söker sig ut i arbetskraften är en mycket positiv och önskvärd utveckling. Det senaste årets utveckling kan jämföras med att arbetskraften mellan 1991 och 1994 minskade med drygt en kvarts miljon personer. Sverige skall arbeta sig ur krisen.

Sverige behöver fler människor i arbete och en ökad arbetskraft om vi skall kunna behålla en god välfärd för alla. Inte minst viktigt är detta mot bakgrund av att Sverige de närmaste årtiondena kommer att ha en åldrande befolkning.

Tabell 1.3 Sysselsättning, arbetslöshet och löneutveckling

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Antal sysselsatta ¹	3964	3927	3986	3963	3922	3979	4035	4059	4096	4129
varav privat sektor ¹	2630	2633	2698	2698	2695	2735	2779	2790	2813	2843
varav offentlig sektor ¹	1328	1290	1287	1263	1223	1240	1252	1265	1279	1282
Andelen sysselsatta mellan 20 och 64 år ²	75,9	74,2	74,8	74,6	73,9	74,6	75,3	75,6	76,1	76,5
Öppen arbetslöshet ³	8,2	8,0	7,7	8,1	8,0	6,5	5,8	5,4	5,1	5,0
Konjunkturberoende arbetsmarknads- tiska åtgärder ³	4,3	5,3	4,4	4,5	4,3	3,9	3,6	3,6	3,5	3,5
Kostnadstimlön ⁴	2,8	2,4	3,3	6,1	4,5	3,6	3,0	3,2	3,0	3,0

¹ Tusental personer.² Reguljärt sysselsatta i åldern 20–64 år i procent av befolkningen i den åldersgruppen.³ I procent av arbetskraften.⁴ Årlig procentuell förändring.

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen och Finansdepartementet.

För att tydligt markera denna syn valde regeringen i budgetpropositionen för 1999 att presentera ett sysselsättningsmål. Andelen sysselsatta av befolkningen mellan 20 och 64 år skall öka från ca 74 procent 1997 till 80 procent 2004. Därigenom minskar behovet av sociala ersättningar. Sysselsättningsmålet måste ges en central roll i den ekonomiska politiken.

Ambitionen har höjts. Med förslagen i denna proposition tas steg som behövs för att målen skall uppnås. Arbetslösheten skall betvingas. Sverige skall åter till full sysselsättning.

Kalkyl för 2001 och 2002

Kalkylen för 2001 och 2002 baseras på att lönebildningen fungerar väl och att tillgången på arbetskraft är god. Då beräknas tillväxten bli 2,5 procent både 2001 och 2002.

Tillväxten drivs av investeringar och privat konsumtion men även till viss del av utrikeshandeln. Den offentliga konsumtionen ökar till följd av de ökade resurserna till skola, vård och omsorg. Sysselsättningen beräknas öka med 0,9 respektive 0,8 procent. Den öppna arbetslösheten fortsätter att minska och som årsgenomsnitt beräknas den bli 5,0 procent 2002.

1.3 Sverige – en nation med ekonomisk styrka

Sunda offentliga finanser och stabila priser är en förutsättning för en uthållig hög tillväxt och därmed en hög sysselsättning. Detta synsätt är, och har sedan 1994 varit, styrande för den ekonomiska politiken. Framgångarna har varit bety-

dande. Låneberoendets tid är förbi. Överskott i de offentliga finanserna kan nu pressa tillbaka statskulden.

1.3.1 Sunda offentliga finanser

Sverige har på ett par år gått från att ha ett av industrivärldens största underskott till överskott i de offentliga finanserna. År 1993 var underskottet i de offentliga finanserna 12,3 procent av BNP. Fem år senare hade detta vänts till ett överskott på 2,2 procent av BNP.

Trots denna remarkabla förbättring kvarstår en stor statsskuld som följd av fallet i sysselsättningen och underskottspolitikerna i början av 1990-talet. Den svenska statsskulden var den 31 december 1998 1 449 miljarder kronor. Trots det stora överskottet under 1998 fortsatte statsskulden att öka i nominella termer. Försvagningen av kronan under 1998 gjorde att den del av statsskulden som var upplånad i utländsk valuta växte mer än vad som amorterades. Detta visar tydligt att Sverige fortfarande är i en utsatt position trots de senaste årens konsolidering. Enbart ränteutgifterna i statens budget utgör 1999 cirka 93 miljarder kronor.

Med flytande växelkurs och inflationsmål är finanspolitikens främsta syfte att skapa goda betingelser för tillväxt och sysselsättning genom att bevara överskotten i de offentliga finanserna och hålla utgifterna under kontroll. Därmed skapas förutsättningar för låga räntor vilket i sin tur leder till höga investeringar, god tillväxt, ökad sysselsättning och ökade möjligheter till en god fördelningspolitik.

Tabell 1.4 Offentliga finanser 1993–2002

Procent av BNP

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Utgiftskvot	72,8	70,0	67,3	65,8	63,9	62,4	62,1	60,5	59,2	57,6
Inkomstkvot	60,5	59,7	59,6	63,7	62,8	64,6	63,9	62,6	62,4	61,5
Skattekvot	50,2	49,8	49,9	54,1	54,2	56,1	56,0	55,2	55,3	55,1
Finansiellt sparande	-12,3	-10,3	-7,8	-2,1	-1,1	2,2	1,8	2,1	3,1	4,0
Överföring									1,1	2,0
Finansiellt sparande efter överföring	-12,3	-10,3	-7,8	-2,1	-1,1	2,2	1,8	2,1	2,0	2,0
Nettoskuld ¹	11,0	21,9	23,6	20,2	19,0	15,4	10,1	5,9	2,4	0,3
Konsoliderad bruttoskuld ¹	76,0	79,3	78,0	77,2	77,0	75,4	67,6	62,2	54,2	51,0
Statens budgetsaldo, mdkr ¹	-242	-185	-138	-21	-6	10	93	71	171	22

¹ Efter beräkningsteknisk överföring till hushållen 2001 och 2002 av den del av överskottet i offentlig sektor som överskrider målsatta överskott.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet

Budgetpolitiska mål

Regeringen har under de senaste åren arbetat med fleråriga och preciserade budgetpolitiska mål. Resultaten av detta har varit mycket gott. De budgetpolitiska målen för 1996 och 1997 uppfylldes med bred marginal. Även 1998 klaras budgetmålet med stor marginal. För 1999 och 2000 är dock marginalen mindre.

När målet om offentliga finanser i balans 1998 sattes upp våren 1995 var det få som trodde att det var möjligt att uppnå. I efterhand kan konstateras att de offentliga finanserna 1998 uppvisade ett överskott på 2,2 procent av BNP.

Två övergripande mål styr budgetpolitiken. De offentliga finanserna skall uppvisa överskott och utgifterna skall ej överstiga de uppsatta utgiftstaken.

Överskott i de offentliga finanserna

En stark välfärd kräver starka offentliga finanser. En stor offentlig skuld innebär att framtida generationer tvingas använda en stor del av de resurser de skapar till att betala räntor och amorteringar. Därför skall de offentliga finanserna uppvisa ett överskott.

Det långsiktiga budgetmålet för regering och riksdag är ett överskott på 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Som en gradvis anpassning av detta är budgetmålen för den offentliga sektorns finansiella sparande 0,5

procent av BNP 1999 och 2,0 procent för år 2000 och 2001.

Målen för åren 1999 till 2001 gäller vid den tillväxt som kalkylerades i 1997 års ekonomiska vårproposition. Om tillväxten av konjunkturmässiga skäl väsentligt skulle avvika från denna skall motsvarande avvikelse tolereras. Enligt nuvarande prognoser för 1999 och 2000 beräknas tillväxten bli något lägre än vad som prognostiserades 1997. Enligt regeringens bedömning är detta inte en väsentlig avvikelse.

Tabell 1.5 BNP-tillväxt

Procent

	1997	1998	1999	2000	Totalt
VP 1999	1,8	2,9	2,2	2,6	9,7
VP 1997	2,3	2,5	2,8	2,7	10,7
Differens	-0,5	0,4	-0,6	-0,1	-1,0

År 2001 uppnås målet med bred marginal. Utöver det målsatta överskottet på 2,0 procent av BNP finns ett utrymme som kan användas till reformer för ökad sysselsättning och rättvisa på 1,1 procent av BNP om så bedöms vara lämpligt bl.a. ur konjunktursynvinkel. Detta utrymme har beräkningstekniskt överförts till hushållssektorn i här redovisade kalkyl.

Regeringen föreslår att målet för år 2002 skall vara 2,0 procent av BNP. Även detta år görs därför en beräkningsteknisk överföring, som detta år motsvarar 2,0 procent av BNP, så att målet nås. Resultatet är att den offentliga sektorns nettoskuld är så gott som borta 2002.

Utgiftstaken

Utvecklingen med kraftigt stigande budgetunderskott i början av 1990-talet förvärrades av den dåliga budgetdisciplinen. För att inte åter hamna i samma situation reformerades budgetprocessen under 1996. Genom en stramare budgetprocess kan regering och riksdag tydligare prioritera välfärden.

Ett av de viktigaste inslagen i den nya budgetprocessen är att regeringen i samband med vårpropositionen presenterar förslag till nominella utgiftstak för tre år framåt. De statliga utgifterna måste sedan hållas under utgiftstaken. Utgiftstaket för 1997 klarades med bred marginal. Enligt preliminära siffror klarades även taket för 1998.

Regeringen bedömer att det finns en viss risk för att utgiftstaket skulle kunna överskridas 1999 om inga åtgärder vidtas. Regeringen föreslår därför vissa besparingar för att klara taket. Dessutom har regeringen beslutat om så kallade begränsningsbelopp för vissa anslag. Det innebär att utgifterna inte får överskrida dessa belopp. För 1999 beräknas budgeteringsmarginalen efter dessa åtgärder till 1 miljard kronor. Om denna marginal skulle visa sig vara otillräcklig avser regeringen att under innevarande år vidta ytterligare åtgärder. Utgiftstaken skall hållas.

Enligt regeringens bedömning är budgeteringsmarginalen för år 2000 för liten för att kunna hantera makroekonomiska störningar om inga åtgärder vidtages. Samtidigt finns det behov av att göra besparingar av strukturell natur inom t.ex. läkemedelssubventionerna för att få ner de snabbt ökande kostnaderna. Därför föreslås vissa besparingar även för år 2000. De sämst ställda pensionärerna kompenseras dock.

Budgeteringsmarginalen för 2001 är betryggande stor, 16 miljarder kronor samtidigt som målet om 2,0 procents överskott uppnås med bred marginal.

Regeringen föreslår att utgiftstaket för 2002 skall vara 810 miljarder kronor.

Den nya budgetprocessen har på ett avgörande sätt förbättrat betingelserna för en ansvarsfull ekonomisk politik. Det hindrar inte att det bör göras en översyn av hur den nya processen fungerar. En översyn av budgetprocessen har därför påbörjats i såväl riksdag som regering. Dess principer om budgetdisciplin och ordning och reda i de offentliga finanserna skall ligga fast.

Tabell 1.6 Besparingar, begränsningsbelopp och finansiering. Nettoeffekt på offentliga finanser

Miljoner kronor

	1999	2000	2001	2002
Regeringskansliet	0	0	0	100
Försvarsram inkl omställningsbidrag	0	0	0	1 000
Högekostnadsskydd, läkemedel	800	1 370	1 370	1 370
Sjukpenninggrundande inkomst	0	90	280	470
Antagandepoäng, vilande förtidspension	0	90	170	250
Underhållsstöd	0	210	210	210
Socialfonden	0	400	1 000	1 000
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder	1 040	2 790	1 100	1 100
Vuxenstudiestöd	60	0	0	0
Kunskapslyftet	0	900	1 080	0
Räntebidrag	0	110	0	0
Stöd till lokala investeringsprogram	120	740	550	0
Investeringsbidrag	0	250	0	0
Bidrag för att minska elanvändning	60	200	0	0
Väghållning	500	500	0	0
Övrigt kommunikationer	0	100	150	200
Jordbruk	870	400	0	0
Finansiering maxtaxa	0	0	1 700	1 300
Begränsningsbelopp	3 730			
Övrigt	580	730	370	390
Summa besparing	7 750	8 870	7 990	7 390

En långsiktig inkomst- och utgiftsstrategi

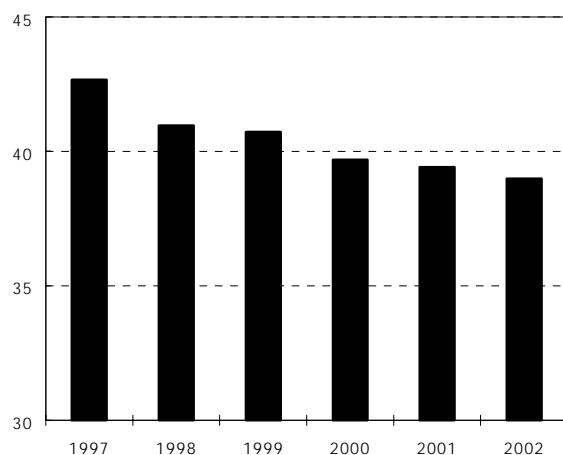
Budgetsaneringen innebar såväl utgiftsnedskärningar som skattehöjningar. För perioden 2001 och framåt är perspektivet det spegelvända. Sverige kan då tillåta sig såväl utgiftsökningar som skattesänkningar, förutsatt att de håller sig inom de ramar som kravet på överskott i de offentliga finanserna, utgiftstaken, konjunkturläget och den ekonomiska tillväxten medger. Därför behövs en långsiktig inkomst- och utgiftsstrategi som en riktlinje för den ekonomiska politiken de kommande åren.

Utgångspunkten för en sådan strategi är att det offentliga överskottet om två procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel skall bestå. Regeringen gör bedömningen att med ett sådant mål är det möjligt att under de kommande åren öka de offentliga utgifterna samtidigt som det kommer att finnas utrymme för skattesänk-

ningar. En långsiktig inkomst- och utgiftsstrategi syftar till att finna en rimlig avvägning mellan sådana utgiftsökningar och skattesänkningar. Den förenar kraven på å ena sidan starka offentliga finanser, å andra sidan berättigade önskemål om förbättringar av den offentliga välfärden och likaledes motiverade krav på skattesänkningar. Därmed befästs den ekonomiska politikens stadga och trovärdighet vilket bidrar till en hållbar och hög ekonomisk tillväxt för en god välfärd.

Diagram 1.1 De statliga utgiftstaken 1997–2002

Procent av BNP¹.

Källa: Finansdepartementet

¹ Till följd av ålderspensionsreformen gjordes hösten 1998 en teknisk justering av utgiftstaken för åren 1999–2001. För att möjliggöra en jämförelse över tiden har utgiftstaken för 1997 och 1998 justerats.

Reformer

Den goda utvecklingen av de offentliga finanserna, den nya budgetprocessen samt de nu föreslagna besparingarna möjliggör nya reformer inom prioriterade områden för de kommande åren. Reformerna kan delas in i fem huvudsakliga områden:

Arbetslösheten skall betvingas. Ett brett åtgärdsprogram genomförs för att göra sysselsättningsökningen uthållig.

Kunskap och kompetens. Högskoleutbildning, forskarutbildning och grundforskning tillförs mer resurser, en studiestödsreform genomförs

Skolan, vården och omsorgen skall förbättras. Mer resurser tillförs barnomsorgen, skolan, vården och omsorgen, maxtaxa inom barnomsorgen införs m.m.

Rättvisan skall stärkas. Biståndet höjs, de tillfälliga skattesänkningarna förlängs. Dessutom höjs barnbidraget enligt tidigare förslag.

Hållbara Sverige. En rad åtgärder genomförs för att göra Sverige mer ekologiskt uthålligt.

**Tabell 1.7 Nya reformer.
Nettokostnad, offentliga finanser**

Miljoner kronor

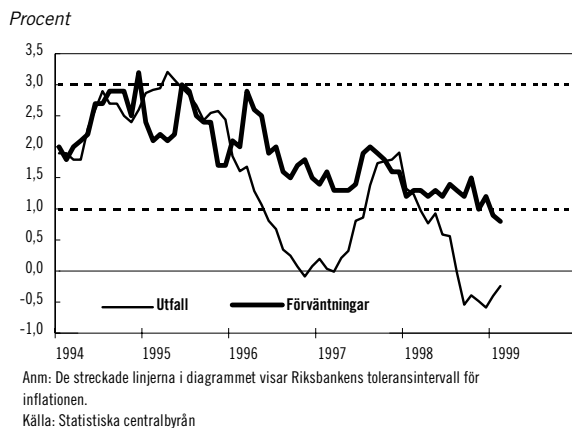
	2000	2001	2002
<i>Arbetslösheten skall betvingas</i>			
Stärkt platsförmedling	700	0	0
Anställningsstöd	970	1 120	1 120
Lönebidrag m.m.	90	90	90
<i>Kunskap och kompetens</i>			
Kompetensutveckling	400	1 000	1 000
Nytt studiestödsystem, pensionsrätt	0	800	1 600
Kunskapslyftet	0	0	3 170
Högskoleplatser	0	450	1 350
Forskning och forskarutbildning	70	470	780
Särskilda utbildningssatsningar	30	80	500
Stiftelsehögskolor	0	200	200
Övrigt	40	0	0
<i>Skolan, vården och omsorgen</i>			
Generella statsbidraget	0	2 000	3 000
200-kronan till kommunsektorn	1 250	0	0
Maxtaxereform och allmän förskola	0	1 700	3 400
Ersättning till vissa steriliserade	90	20	0
Personliga ombud psykiskt funktionshindrade	90	90	90
Handikappområdet	240	190	60
<i>Rättvisan skall stärkas</i>			
Bistånd	0	0	200
Skattereduktion	3 000	300	0
Fastighetsskatt, hyresfastigheter	0	640	1 100
Pensionstillskott	270	0	0
Särskilt grundavdrag, pensionärer	110	0	0
Rättsväsendet	150	150	150
<i>Hållbara Sverige</i>			
Markinköp	0	0	370
Marksanering	0	90	300
Miljöforskning	50	100	100
Biotopskydd	0	80	100
Bygghforskning	50	50	50
Hållbara Sverige – övrigt	40	30	70
Bidrag till minskad elanvändning	0	210	210
Lokala investeringsprogram	0	0	1 200
Övrigt	10	0	0
Summa reformer	7 660	9 850	20 200

1.3.2 Stabila priser

Stabila priser är en grundläggande förutsättning för en framgångsrik ekonomisk politik. Hög inflation försämrar förutsättningarna för en uthålligt hög tillväxt och därmed också för en stabilt hög sysselsättning. En hög och ojämn inflation har dessutom negativa fördelningseffekter. Den övergripande uppgiften för penningpolitiken är därför prisstabilitet.

Riksbanken bedriver penningpolitiken självständigt. Riksbanken har definierat prisstabilitet som att ökningen av konsumentprisindex skall begränsas till 2 procent med en tolerans på 1 procentenhet uppåt och nedåt. Regeringen stöder penningpolitikens inriktning och står bakom inflationsmålet.

Diagram 1.3 Hushållens inflationsförväntningar samt KPI utfall 1994–1999

Riksdagen tog under hösten 1998 ett andra beslut om att göra Riksbanken mera självständig. Därmed har grundlagen ändrats. Beslutet grundade sig på den fempartiöverenskommelse som gjorts om penning- och valutapolitiken för att stärka trovärdigheten för prisstabiliteten. De nya bestämmelserna innebär bl.a.:

- Riksbanken ges ett överordnat mål för sin verksamhet som läggs fast i lag. Målet för penningpolitiken skall vara att upprätthålla ett fast penningvärde. Eftersom Riksbanken är en myndighet under riksdagen bör banken därutöver stödja den allmänna ekonomiska politiken, bl. a. i syfte att främja en hållbar tillväxt och en hög sysselsättning, utan att åsidosätta prisstabilitetsmålet.
- I regeringsformen har ett förbud införts för varje myndighet att ge instruktioner till Riks-

banken i frågor som rör penningpolitik. Dessutom får en ledamot av riksbanksdirektionen inte söka eller ta emot instruktioner när hon eller han fullgör penningpolitiska uppgifter.

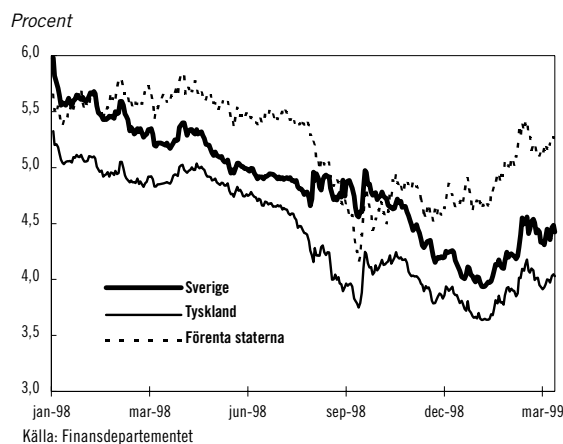
- Riksbankschefen får en stärkt ställning genom att det i regeringsformen anges att denna eller denne under den sexåriga mandatperioden får avsättas endast om hon eller han inte längre uppfyller de krav som ställs för att kunna utföra sina uppgifter eller om hon eller han gjort sig skyldig till allvarlig försummelse.
- Ansvaret för övergripande valutapolitiska frågor har förts över från Riksbanken till regeringen. Riksbanken skall besluta om tillämpningen av det växelkurssystem som regeringen beslutat om.

Den nya riksbankslagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 1999 innebär också att Riksbanken fått en ny direktion med sex heltidsanställda ledamöter som självständigt fattar de penningpolitiska besluten. Direktionen har beslutat att målformuleringen för Riksbanken ligger fast.

Räntan

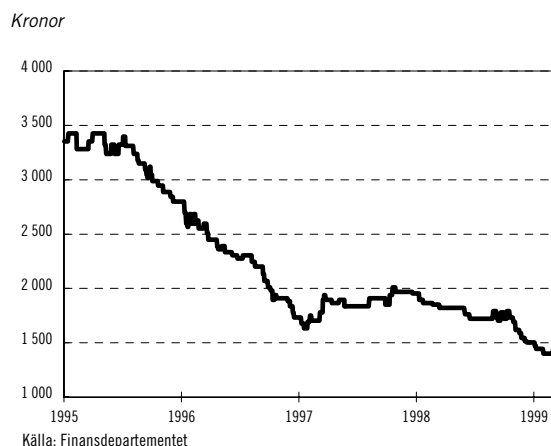
Den låga inflationen och de sanerade offentliga finanserna har medfört att Riksbanken kunnat sänka sin styrränta, den s.k. reporäntan, till under 3 procent. Det är drygt en procentenhet lägre än under början av hösten och den lägsta styrränta Sverige haft sedan den moderna kreditmarknaden började ta form under 1980-talet. Sverige har därmed en av Europas lägsta styrränta

De svenska räntorna ligger i ett historiskt perspektiv på unikt låga nivåer. Saneringen av de offentliga finanserna och penningpolitikens inriktning på prisstabilitet är de viktigaste förklaringarna till att de svenska 10-årsräntorna nu endast ligger strax över euroräntorna och t.o.m. under räntenivåerna i Förenta staterna.

Diagram 1.4 Svenska, tyska och amerikanska 10-årsräntor 1998–1999

Internationella räntor med längre löptid har stigit sedan årsskiftet, till följd av bl.a. den ihållande tillväxten i Förenta staterna. Trots uppgången av de amerikanska långa räntorna är de svenska räntorna lägre än under början av hösten 1998, ca 4,4 procent jämfört med ca 4,7 procent. Differensen mot den tyska tioåriga räntan har fallit från strax under 1 till ca 0,4 procent. Detta beror främst på att turbulensen på de internationella finansiella marknaderna har lagt sig och att det efter valet står klart att den ekonomiska politiken är fortsatt inriktad på överskott i de offentliga finanserna och låg inflation.

Både korta och långa räntor beräknas förbli låga. Det innebär att det finns utrymme för lättnader för dem som bor i hyresrätt, i takt med att lägre räntekostnader slår igenom i hyressättningen, och för hushåll med villa- eller bostadsrättslån. Månadskostnaden efter skatt för ett normalt tvåårigt villalån på 500 000 kronor har fallit från ca 3 500 kronor till ca 1 500 kronor sedan hösten 1994.

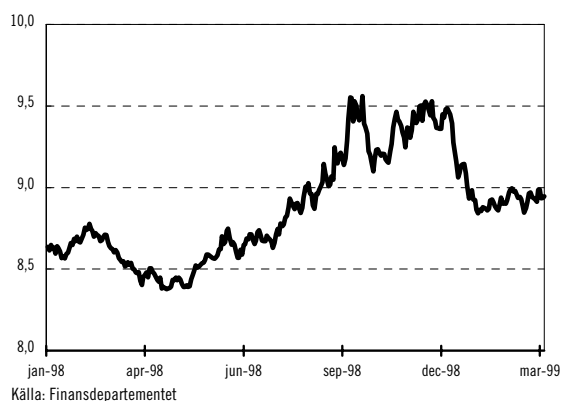
Diagram 1.5 Månadskostnad efter skatt för ett 2-årigt bostadslån

Kronan

Kronan har stärkts. Jämfört med ett konkurrensvägt genomsnitt av valutor har kronan stärkts med ca 4 procent sedan årsskiftet. Detta är delvis en spegling av en lugnare internationell miljö på de finansiella marknaderna men också ett uttryck för att förtroendet för svensk ekonomi är starkt.

Diagram 1.6 Valutakurs mot euron, 1998–1999

Före 1/1 1999 kurs mot D-mark omräknad till euro

Penningpolitikens inriktning på prisstabilitet och flytande växelkurs innebär att det är naturligt med en viss variation i kronans växelkurs. Den internationella finansiella turbulensen under hösten medförde att kronan försvagades och växelkursfluktuationerna tilltog. Andra jämförbara valutor med rörlig växelkurs utsattes också för stora valutakursrörelser.

EMU

Den 1 januari infördes EU:s gemensamma valuta, euron. Införandet av euron utgör ett histo-

riskt och betydelsefullt steg i den europeiska integrationen. Valutaunionen påverkar i hög utsträckning Sverige ekonomiskt och politiskt. Det är viktigt också för Sverige att projektet blir en framgång.

Sverige har valt att inte delta i valutaunionen från starten. Ett eventuellt beslut om deltagande i valutaunionen måste ha ett brett folkligt stöd. Sverige håller dörren öppen för ett senare inträde i valutaunionen. Ett beslut om ett svenskt deltagande i valutaunionen skall underställas svenska folket för prövning i val eller i folkomröstning. Det är angeläget att ett framtida ställningstagande om deltagande i valutaunionen föregås av ordentlig debatt och analys.

För att öka kunskapen och stimulera en bred debatt om ett eventuellt svenskt deltagande har ett informations- och folkbildningsarbete påbörjats. Syftet är att detta skall vara vittomfattande och opartiskt. En särskild delegation har nyligen tillsatts av regeringen med uppgift att fördela 20 miljoner kronor till folkhögskolor och folkbildningsorganisationer för utbildnings- och informationsprojekt om EMU. Sedan tidigare bedrivs även en av regeringen initierad informationsinsats om praktiska eurofrågor som syftar till att informera företag och hushåll om praktiska aspekter av eurons införande.

Regeringens uppfattning är att det inte är aktuellt att delta i det europeiska växelkurssarbetet ERM2. Erfarenheterna från den nuvarande politiken inriktad på prisstabilitet i kombination med rörlig växelkurs är goda.

1.3.3 En lönebildning i balans

En väl fungerande lönebildning är en förutsättning för att sysselsättningen skall fortsätta att öka i tillfredsställande takt. Konsekvenserna av brister i lönebildningen är annorlunda nu mot förr. När lönekostnaderna steg mer i Sverige än i omvärlden under 1970- och 1980-talen medförde det på kort sikt inflation och först efterhand försvagad konkurrenskraft och högre arbetslöshet. Utvecklingen visar att en beredvillighet att acceptera inflation inte ger en hållbart låg arbetslöshet. Inflationsvägen är stängd.

Även vid en väsentligt lägre arbetslöshet än dagens måste löneökningarna hålla sig vid en låg nivå. Regeringen tillsatte därför en utredning för att se över regelverket kring lönebildningen. Utredningen överlämnade sitt slutbetänkande i no-

vember 1998 och remissbehandlingen avslutades i mars 1999.

Reformeringen av lönebildningen är i första hand en fråga för arbetsmarknadens parter. Om parterna ej förmår ta det nödvändiga ansvaret för lönebildningen vilar ansvaret på statsmakterna.

Under hösten 1998 har parterna fört diskussioner om en tänkt allians för tillväxt, vilken även skulle innefatta spelreglerna för lönebildningen. När dessa samtal inte ledde till någon överenskommelse tillsatte regeringen två samsynsmän med uppdrag att rapportera om möjligheterna för arbetsmarknadens parter att nå en samsyn rörande bl.a. spelreglerna kring lönebildningen. De två samsynsmännen rapporterade i mars till regeringen att det finns betydande motsättningar mellan parterna i synen på spelreglerna kring lönebildningen, men att det också finns en bred samsyn om vissa principer för lönebildningen och om ett antal andra frågor. Mot denna bakgrund avser regeringen att under hösten 1999 lägga förslag om regelverket för lönebildningen.

Att motverka osakliga löneskillnader på grund av kön är en av jämställdhetspolitikens viktigaste frågor. Därför kommer regeringen att prioritera uppföljning och analys av de uppdrag och åtgärder som redan beslutats. Vid behov kommer regeringen att överväga ytterligare steg för att motverka osakliga löneskillnader. Även här har dock arbetsmarknadens parter huvudansvaret.

Regeringen kommer att inbjuda arbetsmarknadens parter till överläggningar i avsikt att påskynda det arbete som bedrivs för att motverka lönediskriminering. Regeringen avser att i höstens budgetproposition återkomma med en handlingsplan för hur det fortsatta arbetet för att motverka osakliga löneskillnader på grund av kön skall bedrivas.

1.4 Sverige – en nation i utbildning och arbete på väg in i 2000-talet

Sverige kan ta steget in i 2000-talet med tillförsikt och optimism. Sverige skall åter till full sysselsättning. Andelen sysselsatta av befolkningen mellan 20 och 64 år skall öka från 74 procent 1997 till 80 procent 2004. Målet om 4 procents öppen arbetslöshet år 2000 ligger fast. Konsuppldelningen på arbetsmarknaden skall brytas.

Detta är ambitiösa men fullt realistiska mål. Det mesta tyder på att Sverige står inför en lång period med hög tillväxt. En tillväxttakt på i ge-

nomsnitt mellan 2,5 och 3 procent de närmaste åren är fullt möjlig. Av central betydelse för sysselsättningspolitiken är därför att slå vakt om den goda grund som nu lagts med offentliga överskott, låga räntor och stabila priser.

Förutsättningarna för att efterfrågan på arbetskraft skall fortsätta att öka är för närvarande goda trots avmattningen i den internationella konjunkturen. Det senaste året har över 100 000 nya jobb tillkommit. Antalet ungdomar under 25 år som har gått arbetslösa över 100 dagar har minskat kraftigt. Hälften av de som går ut en yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning har erhållit arbete inom sex månader, den högsta andel som uppmäts sedan 1991. Förutsättningarna är också goda för att efterfrågan på arbetskraft på medellång sikt skall fortsätta öka. Det ökande förtroendet för den ekonomiska politiken, med stärkta offentliga finanser, låga räntor och låga inflationsförväntningar skapar goda betingelser för en fortsatt ökning av sysselsättningen. En väl fungerande offentlig sektor och en aktiv fördelningspolitik är också av betydelse i detta sammanhang. Den svenska industrins internationella konkurrenskraft är god, vilket ger bra förutsättningar för en förnyad snabb exporttillväxt när den internationella konjunkturen vänder uppåt.

Denna goda utveckling måste vidmakthållas. Tillgången på kvalificerad arbetskraft de kommande åren måste därför säkras. Flaskhalsar måste undvikas. De arbetslösas kompetens skall höjas. Alla arbetslösas vilja till arbete måste tillvaratas.

1.4.1 Sverige – en nation i utbildning

Sverige skall vara en ledande kunskapsnation. Därför behövs fortsatta offensiva investeringar i kunskap. Kunskap är en central faktor för tillväxt, utveckling och modernisering. Sverige skall konkurrera med kompetens och välutbildad arbetskraft. Kunskap och utbildning är nyckeln till en hög sysselsättning och tillväxt utan att det sker på bekostnad av ökade orättvisor och fördjupade klyftor.

Förskolan utgör det första steget i det livslånga lärandet. Det är ett av skälen till att regeringen avsatt medel för att stegvis införa en allmän förskola samt maxtaxa inom barnomsorgen.

Grundskolan och gymnasieskolan skall ge alla elever en god grund för det livslånga lärandet. Skolans viktigaste resurs i arbetet med att nå målen är välutbildade lärare och skolledare, som

kan leda den pedagogiska utvecklingen. Regeringen avsätter ytterligare resurser för kompetensutveckling. En bra skola kräver välutvecklade system för kvalitetsutveckling, uppföljning och utvärdering. Regeringen fortsätter att prioritera arbetet med kvalitet och likvärdighet i skolan. Kommunerna tillförs mer resurser för att stärka skolan och öka måluppfyllelsen.

Den mest effektiva sysselsättningspolitiken är den som genom att stärka arbetskraftens kompetens och kunskapsnivå stimulerar tillväxt och sysselsättning samt motverkar arbetslöshet. Arbetsmarknadsutbildningen är en av hörnstenarna inom arbetsmarknadspolitik. Regering och riksdag har under senare år betonat vikten av att fokusera på den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen. Bland annat har regeringen satt upp ett ambitiöst mål för andelen i arbete efter avslutad utbildning. Det är viktigt att arbetsmarknadsutbildningen fortsätter att utvecklas för att i högre grad bidra till en effektiv matchning mellan tillgång och utbud av arbetskraft. En viktig del i denna politik är satsningarna på vuxenutbildningen och Kunskapslyftet. Kunskap om informationsteknik och dess användningsområden skall föras in på alla nivåer i utbildningsväsendet.

Kunskapslyftet är nu inne i sitt andra verksamhetsår sedan starten hösten 1997. I dag studerar totalt närmare 200 000 i vuxenutbildning på gymnasial nivå. Under femårsperioden fram till 2002 kommer Kunskapslyftet att ha nått över 800 000 nya studerande. Genom Kunskapslyftet har hundratusentals, i huvudsak tidigare arbetslösa, fått möjlighet att stärka sin kompetens och sin ställning på arbetsmarknaden.

Regeringen föreslår att Kunskapslyftet i stort ligger kvar på samma nivå som 1999 fram till och med första halvåret 2002, vilket innebär att den tidigare planerade utbyggnaden inte kan komma till stånd. Satsningen fortsätter därefter på en lägre nivå under andra halvåret 2002. Regeringen avser att under 2000 återkomma till riksdagen, efter det att underlag inhämtats av den parlamentariska kunskapslyftskommittén, om perioden efter 2002.

Utvecklingen på arbetsmarknaden och den internationella konkurrensen kräver att fler har en högskoleutbildning. Utbyggnaden av högskolan fortsätter därför med 10 000 nya permanenta platser 2001 och ytterligare 10 000 platser 2002. Studiestödet reformeras med början 2001.

Målet för forskningspolitiken är att Sverige skall vara en framstående forskningsnation, där

forskningen håller hög kvalitet och där forskningsinsatserna ger utrymme för både bredd och specialisering. Resurserna för grundforskning ökas för att bidra till kunskapsamhällets infrastruktur. Staten är garant för fri grundforskning med långsiktig och obunden finansiering.

Sverige behöver också fler forskarutbildade såväl för högskolans eget behov som för att möta efterfrågan av forskarutbildade inom näringslivet och i offentlig verksamhet. En successiv satsning på forskning sker nu avseende de nya universitetet, men också generellt för en utbyggd forskarutbildning och stöd till grundforskning.

Tabell 1.8 Nya utbildningssatsningar

Miljoner kronor

	2000	2001	2002
Särskilda utbildningssatsningar ¹	30	80	500
Förlängning av Kunskapslyft			3 168
Studiestödsreform		800 ²	1 600 ²
Högskoleplatser		450	1 350
Forskning och forskarutbildning	70	470	779
Stiftelsehögskolor		200	200
Kompetensutveckling	400	1 000	1 000
Totalt	500	3 000	8 300

¹ Bl.a. IT-satsning, 10-punktsprogrammet

² Inkl. pensionsrätt

1.4.2 Sverige – en nation i arbete

Arbetet med att stärka Sverige går vidare. Regeringen föreslår nu en rad åtgärder för att göra sysselsättningsökningen uthållig. Politiken inriktas på insatser för att arbetsmarknaden skall fortsätta att utvecklas positivt och sysselsättnings- och arbetslöshetsmålet uppnås.

Effektivare arbetsmarknad

Arbetsmarknadens funktionssätt måste förbättras. En mer effektiv arbetsmarknad är viktig för att den nuvarande positiva ekonomiska utvecklingen skall fortsätta och leda till en varaktigt högre sysselsättning och minskad arbetslöshet. En effektiv matchning mellan arbetssökande och lediga platser bidrar till att sysselsättningen kan öka utan att inflationsdrivande flaskhalsar uppstår. Regeringen föreslår därför en rad åtgärder för att bidra till detta:

- Arbetet med att väsentligt reducera det arbetsmarknadspolitiska regelverket skall fort-

sätta. Arbetsmarknadspolitiken skall fokusera på att underlätta en effektiv platsförmedling, minska obalanser på arbetsmarknaden samt att förhindra långa tider utan reguljärt arbete. Regelverket skall bygga på att arbets- och kompetenslinjen gäller, konkurrensneutraliteten säkerställs samt att undanträngnings- och inläsningseffekter motverkas.

- Regeringen föreslår effektiviseringar av de rörlighetsstimulerande åtgärderna.
- Kvaliteten i de individuella handlingsplanerna skall förbättras och medvetandet om dem öka.
- En ettårig försöksverksamhet med bristyrkesutbildning för anställda genomförs inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen.
- De regionala kompetensrådets uppgifter förtydligas för att säkerställa att de fungerar väl i rådande uppgång på arbetsmarknaden.
- Arbetslöshetsförsäkringen ses över vad gäller bl.a. kraven på omställning. Syftet är att säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring och samtidigt stärka rättstryggheten för den arbetslöse.
- En utredning tillsätts med uppgift att snarast se över arbetsmarknadsutbildningens organisation och effektivitet. Arbetsmarknadsutbildningen måste i högre grad bidra till en effektiv matchning mellan efterfrågan på och utbud av arbetskraft. Avgränsningen gentemot den reguljära utbildningen skall tydliggöras.

En av arbetsmarknadspolitikens viktigaste uppgifter är att förhindra långa perioder utan arbete. Personer som har varit utan arbete under en längre tid förlorar anknytningen till arbetsmarknaden, med risk för att kompetensen och möjligheterna att följa med i de förändringar som sker på arbetsmarknaden försämras. Arbetsmarknadspolitikens uppgift är att stödja den enskilde i dessa ansträngningar. Mot denna bakgrund är det angeläget att arbetsförmedlingarna fortsättningsvis prioriterar långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna, vad gäller t.ex. deltagande i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, så att inte regel-förenklingar och minskade åtgärdsvolymen leder till ökad utförsäkring

Utsatta grupper skall prioriteras. Arbetsmarknadssituationen för invandrare är särskilt problematisk och sysselsättningsgraden har fallit markant sedan början av 1990-talet. För att un-

derlätta för utsatta grupper att komma in på arbetsmarknaden föreslår regeringen ett antal åtgärder:

- Ett förstärkt anställningsstöd införs för arbetslösa med långa inskrivningstider. Stödet ges till arbetsgivare som anställer personer, som har varit öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadspolitiska åtgärder under minst tre år. Stödet ges genom en kreditering av arbetsgivarens skattekonto under två år.
- Arbetsförmedlingen får använda 700 miljoner kronor för tillfälliga personalförstärkningar. Av dessa skall 100 miljoner kronor användas för att särskilt stärka invandrades ställning på arbetsmarknaden.
- De extra personalresurser som tillförs Arbetsmarknadsverket möjliggör för arbetsförmedlingarna att i samarbete med kommunerna förbättra tillgången på praktikplatser i samband med utbildning i svenska för invandrade (SFI).
- Ett system för validering av utländsk yrkeskompetens prövas i pilotprojekt under hösten.
- En försöksverksamhet initieras med inriktning på att pröva nya vägar, metoder och aktörer för att finna effektiva former för att förmedla arbeten till arbetslösa invandrare.
- Ytterligare resurser satsas för att fler arbetshandikappade skall erhålla en lönebidragsanställning.

En offensiv konkurrenspolitik

För att åstadkomma en uthållig sysselsättnings-tillväxt krävs även effektiva marknader. Väl fungerande marknader leder till att produktivitetstillsattnen blir tillräckligt god för att säkerställa en hög standardutveckling och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Effektivare marknader gynnar också konsumenterna i form av lägre priser, bättre kvalitet och större urval av varor och tjänster. Regeringen föreslår därför åtgärder för att bidra till mer effektiva marknader:

- En väl fungerande konkurrens inom byggsektorn minskar på sikt boendekostnaderna för alla. Byggkostnadsdelegationen skall presentera förslag för att motverka att byggsektorn bidrar till att inflationstendenser uppkommer.

- Kvarvarande hinder för konkurrens i gränslandet mellan offentlig och privat verksamhet skall undanröjas. Statskontoret ges i uppdrag att snarast se över hur de statliga myndigheterna agerar på konkurrensutsatta marknader. Diskussioner förs med kommunsektorn om en långsiktig strategi för att offentlig verksamhet inte skall hämma tillväxtförutsättningarna.
- En väl fungerande konkurrens ger ett effektivare näringsliv och ger konsumenten en starkare ställning. Flera branscher kännetecknas idag av bristande konkurrens och att konsumenten därmed har en svag ställning. Regeringen avser att återkomma med förslag som ger ökad konkurrens och stärker konsumentens ställning.
- Sveriges deltagande i den inre marknaden ger konsumenterna ett bredare utbud och lägre priser. Regeringen arbetar för att ytterligare stärka konsumentintresset i handelspolitiken bl.a. genom ökad importkonkurrens. Ett exempel på detta är frågan om utvidgad parallellimport.

Effektivare system för utbildning och kompetensutveckling

Tillgången på de kategorier arbetskraft för vilka efterfrågan stiger måste vara så god att risken för en snabb löneglidning motverkas. Inflationssdrivande flaskhalsar måste undvikas. Detta ställer krav på en hög effektivitet och anpassningsförmåga även inom det reguljära utbildningssystemet. Utöver den stora satsningen på utbildningen, som redovisats tidigare, måste även de som redan har arbetat öka sin kompetens. Vikten av en väl fungerande kompetensförsörjning betonas även i den s.k. Industrigruppens förslag.

- En stimulans av kompetensutveckling i arbetslivet genomförs åren 2000 till 2002 med utgångspunkt från det förslag som arbetsgruppen för kompetensutveckling i arbetslivet lämnade hösten 1998. Finansieringen avses ske inom ramen för nya mål 3 inom EG:s socialfond. Hälften av satsningen bör utgöras av medel från EU och hälften av statlig medfinansiering. Stimulansen förutsätter finansiering från arbetsgivarna inom ramen för en trepartssamverkan.

Strategi för företagsutveckling

Sysselsättning och tillväxt förutsätter fler nya och växande företag. Efterfrågan på arbetskraft och den samlade tillväxten i den svenska ekonomin påverkas av de allmänna villkor, som finns för etablering av nya företag och för de redan etablerade företagens tillväxt. Olika former av etablerings- och tillväxthinder måste minskas. Myndighetsstrukturen och stödsystemen skall ses över. Näringspolitiken skall inriktas på att vidmakthålla goda förutsättningar för tillväxt och företagande i alla delar av landet. Den lägre räntan har givit bättre förutsättningar för investeringar i företagen. Jämställdhetsperspektivet skall vara centralt.

Småföretagsdelegationen har presenterat ett betydande antal förslag som syftar till att underlätta företagande. Den interdepartementala arbetsgrupp som regeringen tillsatt för att utvärdera dessa redovisade sin slutliga rapport för regeringen den 31 mars i år. Gruppen har successivt lämnat underlag som har lett till att en betydande del av förslagen redan är genomförda, beslutade eller är under beredning. En ytterligare genomgång av läget beträffande småföretagsdelegationens förslag kommer att redovisas i samband med budgetpropositionen. Den översyn av vissa fåmansbolagsregler och bestämmelser om generationsskiftet i företag som aviseras i denna proposition har stor betydelse för små företags möjligheter att växa. Regeringen föreslår därför att:

- Informationen kring nyföretagande utökas.
- Stödet till kooperativ utveckling utökas.
- Regleringen av värdepappersfonder på nationell nivå ses över.
- En samlad översyn görs av de statliga insatserna på riskkapitalområdet. Syftet är att förbättra samordningen och höja effektiviteten.
- Regeringen undersöker möjligheterna att införa en patentintrångsförsäkring.

Samarbete mellan högskolan och näringslivet måste utökas. Landets små och medelstora företag har i en ökande utsträckning behov av den kunskapsproduktion som sker vid universitet, högskolor och forskningsinstitut. Samhällets investeringar i kunskapsproduktion skall komma även de mindre företagen till del. Det finns en betydande regional utvecklingspotential i ett

ökat och förbättrat samarbete på lokal nivå mellan högskola och näringsliv.

- För att säkerställa och utveckla tillgången på kunskap och kompetens vidareutvecklas program för teknik och kunskapsöverföring från bl.a. högskolorna till små och medelstora företag. Syftet är att kunskapsproducenter inom en region skall bli tillgängliga för små och medelstora företag
- De gymnasiala yrkesutbildningarnas kvalitet behöver öka. Ett utökat samarbete mellan skola och arbetsliv behövs för att finna nya och flexibla former för lärande i arbetslivet. Därmed kan kvaliteten i gymnasieskolan förbättras och den nya lärlingsutbildningen utvecklas.
- Regeringen anser att arbetet med att öka intresset för naturvetenskapliga studier är viktigt. I Göteborg skall, i samarbete med kommunerna och näringslivet i regionen, ett naturvetenskapligt centrum byggas. Regeringen bidrar till finansieringen av detta centrum med 50 miljoner kronor under perioden 1999–2000.

1.4.3 Sverige – en nation på väg in i 2000-talet

I 1998 års ekonomiska vårproposition presenterade regeringen ett antal förslag inom områden som är av stor vikt för den svenska tillväxten och sysselsättningen. Utöver utbildning och företagande är dessa: Hållbara Sverige, delaktighet i informationssamhället, europeiskt samarbete och ett Sverige för alla.

Hållbara Sverige

Regeringens övergripande mål för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Sverige skall vara ett föregångsland i omställningen till hållbar utveckling. Det internationella samarbetet inom bl.a. EU är centralt. Arbetet med att skydda miljön, stimulera lokala initiativ och främja kretsloppstänkandet skall fortsätta. Åtgärder för ekologisk hållbarhet skall stimulera teknisk utveckling och nyföretagande och därmed också samtidigt stärka ekonomi och sysselsättning

Regeringen har under de senaste åren utvecklat en bred plattform för ekologiskt hållbar utveckling. Miljöbalken är i kraft sedan årsskiftet. En mycket bred utbildningsinsats genomförs nu i hela samhället och totalt kommer flera tusen personer att delta under 1999. Riksdagen kommer under våren 1999 att ta ställning till regeringens förslag om de miljömål som skall styra tillämpningen av miljöbalken. Anslagen för miljöpolitiken har ökat. Kommunerna är brett engagerade genom bland annat det lokala investeringsprogrammet. Energiöverenskommelsen innebar ett stort investeringsprogram för att ställa om energisektorn. Ytterligare åtgärder gäller forskning, teknikutveckling och miljöanpassad upphandling, främjandet av export av svensk miljöteknik, osv. Alla samhällssektorer är berörda.

Arbetet med att ställa om Sverige till ett föregångsland för den ekologiska hållbarheten skall fortgå och följas upp årligen genom skrivelser som presenteras samtidigt med budgetpropositionen.

Regeringen föreslår nu ytterligare åtgärder för att bygga om Sverige i hållbar riktning:

- Det lokala investeringsprogrammen förlängs i tiden till att omfatta 2002.
- Miljöforskningen och byggforskningen tillförs ytterligare resurser.
- Anslagen för marksanering, kalkningsverksamhet och biotopskydd förstärks.
- Anslagen för markinköp, miljöövervakning samt miljötillsynen vid länsstyrelserna förlängs t.o.m. 2002 på 2001 års nivå.

En fortsatt miljörelaterad av skattesystemet genom skatteväxling är en viktig uppgift i de fortsatta skatteöverläggningarna.

Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle skapar en sysselsättningspotential. Denna skall tas till vara. Framsynta krav på att skydda naturen och människors hälsa och att gradvis öka resurseffektiviteten skapar tryck på teknisk utveckling och ger därmed möjligheter för ny företagsamhet. Det bidrar därmed till det omvandlingstryck som driver på den ekonomiska utvecklingen. Därmed kan ytterligare resurser avsättas för en hållbar utveckling.

Den ekonomiska politiken måste därför kombineras med en effektiv miljöpolitik baserad på såväl en skarp och tydlig lagstiftning som på

ekonomiska styrmedel och andra stimulanser. Regeringen föreslår därför att:

- De lokala investeringsprogrammen skall även innefatta investeringar som förbättrar inomhusmiljön. Kraven utvecklas vad gäller ekonomiska kalkyler, sysselsättnings- och miljöeffekter m.m. i respektive projekt. Stödet bör även kunna användas för att främja en miljöinriktad näringslivsutveckling inom ramen för programmen.
- Möjligheterna att ställa krav på miljöcertifiering vid företagsstöd och olika former av regionala stöd kommer att prövas av regeringen.
- Miljödelegationen tilldelas medel för att kunna fortsätta sin verksamhet år 2000.
- Regeringen har avsatt medel för att främja export av miljörelaterade varor och tjänster. Denna satsning kommer att fortsätta.

I budgetpropositionen för 1999 utfäste sig regeringen att i 1999 års ekonomiska vårproposition presentera gröna nyckeltal. I tabell 1.9 redovisas sju nyckeltal, vilka kan ses som ett första steg mot att spegla andra samhälleliga dimensioner vid sidan av den ekonomiska dimensionen. Nyckeltalen speglar de svenska bidragen till angelägna miljöproblem.

Samtidigt har Miljövärdsberedningen haft i uppdrag av regeringen att ta fram ett förslag till indikatorer för en ekologiskt hållbar utveckling. Miljövärdsberedningens förslag, som totalt omfattar 17 gröna nyckeltal, är för närvarande föremål för beredning inom Regeringskansliet med sikte på att ett antal gröna nyckeltal årligen skall kunna redovisas till riksdagen.

Koldioxidutsläppen minskade under 1980-talet till följd av en övergång till el för uppvärmning, en ökad användning av biobränsle samt energieffektivisering. De svenska utsläppen av koldioxid per invånare är låga i en internationell jämförelse. Under 1990-talet ökade utsläppen av koldioxid åter något, bl. a. genom en ökad användning av fossila bränslen inom el- och värmeproduktion samt ökade transporter. Koldioxidutsläppen är känsliga för variationer i temperatur och nederbörd.

Sedan 1980 har de svenska utsläppen av svaveldioxid minskat med 80 procent. Utsläpp av kväveoxider i Sverige har minskat med ungefär 20 procent sedan 1980. Minskningarna beror främst på bättre reningsteknik, ökad energihus-

hållning, minskat svavelinnehåll i olja samt övergång från olja till icke-fossilbaserad el.

Sedan 1970-talet har det skett en ökad energieffektivisering uttryckt i termer av energianvändning relaterad till BNP. Denna trend har hållit i sig, men vissa år under 1990-talet har en viss tillbakagång ägt rum.

Belastningen på haven av fosfor minskade i slutet av 1980-talet och i början av 1990-talet, men har sedan ökat igen. Belastningen på haven av kväve minskade i slutet av 1980-talet, men har sedan dess ökat.

Bensenhalten i luften har minskat under 1990-talet. Det beror främst på minskad bensenhalt i bensin och katalytisk avgasrening i bensindrivna bilar.

I bilaga 5 redovisas Miljövårdsberedningens förslag, remissinstansernas synpunkter och regeringens bedömning av framtida utvecklingsmöjligheter. De gröna nyckeltal som presenteras nedan sammanfaller i stora drag med flera av de förslag som miljövårdsberedningen har presenterat.

Tabell 1.9 Gröna nyckeltal

<i>Utsläpp till luft (tusental ton)</i>					
	1980	1985	1990	1995	1996/97
Klimatpåverkan					
Koldioxid ¹	82 437	67 587	59 651	63 475	62 037 ^a
Försurning					
Svaveldioxid	508	266	136	94	100 ^b
Kväveoxider	448	426	388	355	356 ^b
Energianvändning relaterad till BNP² (Wh/kr)					
	1980	1985	1990	1995	1996
Energi-effektivitet	366	344	303	313	320
Belastning på haven (tusental ton)					
	1987	1990	1992	1995	
Övergödning					
Fosfor		5,8	4,6	4,2	4,8
Kväve		148,2	122,9	132,5	134,5
Påverkan på luftkvalitet (µg/m³)					
	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97
Bensen ³	4,3-10,4	3,2-7,4	2,4-6,2	2,1-6,4	1,9-5,1

¹ Inkluderar bunkring för internationell flyg- och sjöfart (skiljer sig därför något i förhållande till Sveriges rapportering till den internationella klimatkonventionen och som ingår i Sveriges åtagande gentemot konventionen).

² BNP baseras på 1991 års priser.

³ Bensenhalt i luften, vinterhalvårsmedelvärde i olika tätorter (11, 18, 25, 28 resp. 33 orter).

a 1997

b 1996

Källa: Institutionen för vatten- och luftvårdsforskning, Naturvårdsverket, NUTEK och Statistiska centralbyrån

Sammanfattningsvis har utsläppen till luft i form av koldioxid, svaveldioxid och kväveoxider upp-

visat en sjunkande trend från 1980-talets nivå. Koldioxidutsläppen har dock ökat något under 1990-talet. Belastningen på haven i form av fosfor och kväve har haft en uppåtgående trend under de senaste åren. Bensenhalten i luft har visat en sjunkande trend under 1990-talet.

Delaktighet i informationssamhället

Sverige är i dag ett av världens datortätaste länder. I år kommer mer än hälften av alla svenskar att ha tillgång till en dator hemma, de flesta anslutna till Internet. Förutsättningarna är därmed goda för att Sverige skall tillhöra de ledande länderna när det gäller utnyttjandet av den tillväxtpotential som ligger i informationssamhället.

En förutsättning för att Sverige skall kunna utnyttja de möjligheter som IT erbjuder är att IT-infrastrukturen är väl utbyggd. Infrastrukturen måste säkerställa effektiv konkurrens för ett brett utbud av tjänster och låga priser i hela landet. Regeringen har tillsatt en särskild utredare, som i juni kommer att lämna förslag om Sveriges framtida IT-infrastruktur.

Tydliga spelregler och en hög säkerhet i den elektroniska kommunikationen är avgörande för att utvecklingen skall fortsätta och tillväxtpotentialerna utnyttjas. Ett intensivt arbete med att skapa goda förutsättningar för säker elektronisk kommunikation pågår både i Sverige och internationellt. EU har en central roll i detta.

Den nationella satsningen på IT i skolan omfattar 1,5 miljarder kronor under tre år, 1999–2001. Satsningen består bl.a. av att ge ca 60 000 lärare kompetensutveckling inom IT samt tillgång till datorer, statsbidrag för att förbättra tillgängligheten till Internet i skolan samt e-postadresser till alla lärare och elever. Användningen av IT domineras i dag av män. Det är angeläget att IT-politiken leder till att kvinnors användning av IT ökar.

Många IT-frågor är globala och där har EU en central roll. Som en möjlig EU-myndighet i Sverige vill regeringen verka för att ett Europeiskt ICT-institut (Information and Communications Technologies) skall etableras i vårt land.

Den inhemska IT-branschen bör ges förutsättningar att snabbt växa i bredd och volym och därigenom skapa nödvändiga tillväxtförutsättningar för hela det svenska näringslivet. Regeringens uppgift är att se till att vi allmänt sett har ett gynnsamt näringslivsklimat, inte minst för den snabbt växande IT-branschen. Regeringen

avser att återkomma med förslag för att befästa Sveriges ställning som en i världen ledande IT-nation.

I det korta perspektivet är 2000-frågan den viktigaste förtroendefrågan inom IT-området. Regeringen tillför därför 2000-delegationen ytterligare 10 miljoner kronor, bl.a. för granskning av viktiga infrastrukturområden och informationsinsatser.

Europeiskt samarbete

Kampen mot arbetslöshet utgör även i fortsättningen ett viktigt inslag i en aktiv svensk Europapolitik. De politiska förutsättningarna för ett stärkt samarbete är goda. Regeringen avser att arbeta för att riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och dess övervakning ges samma vikt som motsvarande instrument på det ekonomiska området.

Arbetet med att effektivisera produkt- och kapitalmarknaderna förstärks genom ökat samarbete om ekonomiska reformer på EU-nivå. Samarbetet syftar till att förbättra marknadernas funktionssätt och stärka den inre marknaden. Det är viktigt att fördelarna av den inre marknaden kommer EU:s konsumenter till del på ett tydligt sätt genom lägre priser, ökat urval och bättre kvalitet på produkter och tjänster. De svenska miljö- och konsumentintressena skall tillvaratas.

De förhållanden som ledde till EU-kommissionens avgång har tydligt visat på behovet av effektivisering och interna reformer i kommissionens arbete och en förbättrad kontroll av medelsanvändningen. Detta kommer att bli viktiga uppgifter för den nytillträdande kommissionen.

Vid Europeiska rådets möte i Berlin nåddes enighet om den s.k. Agenda 2000. Medlemsländerna enades om ett finansiellt perspektiv för perioden 2000 till 2006 som låg på väsentligt lägre nivå än vad EU-kommissionen hade föreslagit. Utöver detta beslutades också bl.a. om vissa åtgärder för att göra en rättvisare fördelning av nettobördan av EU:s budget. Sveriges avgift till EU reducerades. Beträffande jordbrukspolitiken beslutades om vissa reformer.

Östersjöregionen har möjligheter att bli en av världens snabbast växande regioner. Den svenska Östersjöpolitiken syftar till att knyta samman Östersjöregionen och bidra till att den stora utvecklingspotentialen kan förverkligas. Östersjöpolitiken är ett verktyg för att uppnå regeringens

sysselsättningsmål. Sverige har ett starkt intresse av att understödja en miljömässigt hållbar utveckling i regionen och att främja de nya demokratiernas politiska, ekonomiska och sociala utveckling.

För att utveckla Östersjöregionens betydelse för tillväxt och sysselsättning i Sverige har tidigare en miljard kronor avsatts i den så kallade Östersjömiljarden. Medlen har använts inom områdena miljö, energi, infrastruktur, kunskapsöverföring och svensk exportindustri. Verksamheten följs upp med ytterligare en Östersjömiljard för den kommande femårsperioden. Östersjömiljard två finansierar bland annat satsningen Marknadsplats Östersjön, som genomförs under ledning av Exportrådet, och syftar till att ge små- och medelstora företag vägledning i samband med exportsatsningar i Östersjöregionen.

Den fasta förbindelsen över Öresund öppnar nya perspektiv för rörlighet, integration, ekonomisk aktivitet och tillväxt över nationsgränsen. Öresundsregionens läge i förhållande till tillväxtmarknaderna i Östeuropa och Centraleuropa ger den en nyckelroll för den ekonomiska utvecklingen i hela Östersjöområdet. Integrations- och tillväxtfrämjande åtgärder i Öresundsregionen är en politisk angelägenhet för en rad politikområden.

Ett Sverige för alla

På några decennier har Sverige genom invandring blivit ett land präglad av kulturell och etnisk mångfald. Närmare en miljon av Sveriges invånare är födda utomlands. Att ta tillvara denna fördel kommer att kräva både förändrade attityder och politiska insatser. Detta blir en av det kommande seklets stora utmaningar.

Integrationspolitiken skall värna grundläggande demokratiska värden. Den skall verka för kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

För att minska segregationen och uppnå de integrationspolitiska målen och ett Sverige för alla har området tillförts betydande ekonomiska resurser. Av central betydelse är åtgärder för att ge goda kunskaper i det svenska språket från tidig ålder, skapa goda villkor på arbetsmarknaden och att få till stånd en varaktig förbättring av situationen i utsatta bostadsområden med stor andel invånare med invandrarbakgrund.

Enligt storstadspropositionen skall lokala utvecklingsavtal skrivas med Göteborg, Malmö,

Stockholm och vissa andra kommuner i stockholmregionen. Åtgärderna i avtalen skall ta sikte på de utsatta bostadsområdena. Storstadsdelegationen, som lämnar förslag om sådana avtal till regeringen inrättades i januari i år. Medel som delegationen har till förfogande uppgår under perioden 1999–2002 till närmare 2 000 miljoner kronor. De skall användas inom ramen för de lokala utvecklingsavtalen, bl.a. till språkförskolor, språkutveckling i skolan och arbetsmarknadsåtgärder.

Regeringen har även lagt fram en proposition om en ny lag mot etnisk diskriminering som riksdagen beslutat om. Den gäller från och med 1 januari 1999 och diskrimineringsombudsmannen (DO) har förstärkts med 3 miljoner kronor.

En utredare ser över vilka särskilda svårigheter invandrare kan möta i samband med att de startar och utvecklar egna företag, särskilt vad gäller kapitalanskaffning. Ett betänkande kommer att vara klart i april 1999.

1.4.4 Hela Sverige skall växa

Hela Sverige skall växa. För att stödja en sådan utveckling krävs insatser över samtliga områden. Ett exempel härpå är den utökade satsningen på distansutbildning och decentraliserad högskoleutbildning år 2000. Ett annat är den fortsatta kraftsamlingen för att utveckla Sverige som IT-nation. Ett väl underhållet väg- och järnvägsnät med hög trafiksäkerhet är nödvändigt för att skapa goda förutsättningar för näringsliv och boende i hela Sverige. Regeringen genomför därför flera satsningar på infrastruktur. Den största är utbyggnaden av Botniabanan som är en investering på närmare 8 miljarder kronor. Botniabanan innebär att Norrland får en modern och effektiv järnväg som delvis skall ersätta den nuvarande stambanan genom övre Norrland.

Samtidigt står regional- och näringspolitiken inför stora utmaningar. Folkmängden har på senare år minskat inte bara i glesbygd samt små och medelstora kommuner utan även i många stora industriorter. Samtidigt expanderar storstadsområdena. Den svenska regionalpolitiken har framgångsrikt medverkat till att bevara den tradition av solidaritet och sammanhållning som hittills präglat det svenska samhället. Det är viktigt att denna tradition inte bryts. Av den fördelningspolitiska redogörelsen (bilaga 3) framgår att den regionala inkomstspridningen inte ökat under 1990-talet trots arbetslöshet och budgetsanering.

Ett intensivt arbete pågår runt om i landet med att ta fram regionala tillväxtavtal. Syftet är att utnyttja befintliga statliga och andra resurser mer effektivt för tillväxt och nya jobb. Näringslivets medverkan är väsentlig. Regeringens ambition är att tillväxtavtalen skall ligga till grund för en sammanhållen och reformerad regional näringspolitik. Regeringen kommer att följa arbetet med de regionala tillväxtavtalen liksom utvecklingen inom IT-infrastrukturområdet i hela landet.

I samband med stats- och regeringschefernas möte i Berlin i mars 1999 slogs fast att det stöd som glesbygderna i norra Sverige får från EU:s strukturfonder skall fortsätta, och att de skall integreras i det stöd som i fortsättningen skall ges till de mest utsatta områdena i EU-länderna. Stödet utsträcks också till de norrländska kustområdena. Även stödet till övriga områden i Sverige kommer att fortsätta.

För att åstadkomma goda förutsättningar för tillväxt och utveckling i alla delar av landet krävs också likvärdiga betingelser för kommuner och landsting att erbjuda sina invånare en bra vård, omsorg och utbildning.

Kommuner och landsting skall ha likvärdiga förutsättningar att bedriva de verksamheter som utgör välfärdens kärna. De skall också kunna hålla en i princip likvärdig standard för medborgarna oavsett var dessa bor i landet. Därför finns ett kommunalt utjämningsystem. Regeringen föreslår vissa förändringar i det kommunala utjämningsystemet i syfte att skapa ett mer rättvist system. Genom utjämningsystemet ges alla kommuner och landsting möjlighet att ge den kommunala självstyrelsen ett reellt innehåll.

Lagen (1996:1061) om minskning i särskilda fall av det generella statsbidraget till kommuner och landsting för åren 1997–1999 upphör att gälla vid utgången av år 1999. Mot bakgrund av de ökade resurser som nu tillförs sektorn förutsätter regeringen att kommuner och landsting är mycket restriktiva med att höja sin kommunalskatt de kommande åren.

Det nyligen fattade försvarsbeslutet kommer att innebära påfrestningar på ett antal orter i Sverige. Inom regeringskansliet har en särskild arbetsgrupp tillsatts med uppgift att förbereda eventuella åtgärder för att dämpa effekterna av denna omställning.

1.5 Sverige – en nation i trygghet och rättvisa

Sverige kan ta steget in i 2000-talet med tillförsikt och optimism. Rättvisan och jämlikheten skall öka samtidigt som effektiviteten och drivkrafterna i samhällsekonomin stärks.

Sverige är och skall fortsatta att vara ett föregångsland när det gäller rättvisa och jämlika livsvillkor. Sverige är ett av de få länderna i världen som uppfyller FN:s biståndsmål om 0,7 procent. Regeringen föreslår nu att biståndet för 2002 höjs till 0,74 procent av BNI.

1.5.1 Den generella välfärden

Trygghet, rättvisa, solidaritet och effektivitet är den generella välfärdens kännetecken. Den generella välfärdspolitiken utjämnar ekonomiska resurser och levnadsförhållanden.

Den generella välfärdspolitiken har två viktiga syften – att öka rättvisan och att bana väg för utveckling. En generell välfärd ger trygga och fria människor som kan möta framtidens utmaningar. Arbetstiden är för många en viktig aspekt av välfärden. Frågan bereds för närvarande inom regeringskansliet.

Barnbidraget är en viktig del av den generella välfärden. Det tillkommer alla barn. Barnen och ungdomarna hör till de grupper som träffats hårdast av den ekonomiska krisen och arbetslösheten. Därför höjs barnbidraget och studiebidraget i två etapper år 2000 och 2001 med 100 kronor i månaden vardera året.

Pensionssystemet är en del av den generella välfärden. Fempartiuppgörelsen om pensionerna ligger fast. Regeringens arbete är inriktat på att så snart som möjligt lösa de kvarstående frågorna.

De inkomstprövade barnomsorgsavgifterna minskar mäns och kvinnors möjligheter att påverka den egna ekonomin. Den som väljer att öka sin egen arbetsinsats finner ofta att barnomsorgsavgiften höjs. Regeringen avser därför föreslå att en maxtaxereform och allmän förskola införs stegvis från 2001. Den allmänna förskolan skall vara en del av den generella välfärden. Ett reformutrymme om 1,7 miljarder kronor 2001 och 3,4 miljarder kronor 2002 avsätts för dessa ändamål. Därmed kan fler gå från bidrag till arbete.

1.5.2 Från bidrag till arbete

Alltför många människor utestängs idag från den sociala gemenskap, det inflytande och den känsla av att vara behövd som ett arbete medför. Om marginaliseringen på arbetsmarknaden fortsätter att öka kan det få allvarliga långsiktiga sociala följder. De marginaliserades kunskaper och erfarenheter tillvaratas inte. Inkomstskillnaderna ökar. Klyftorna växer.

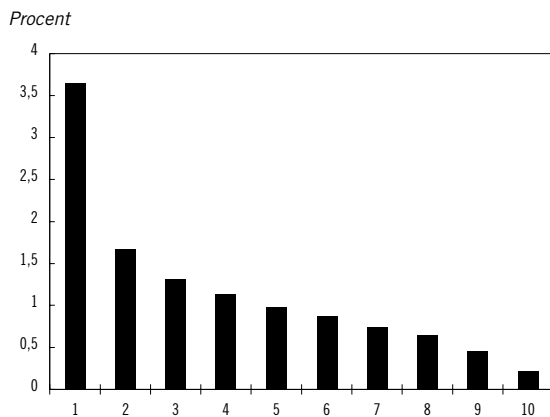
År 1978 försörjde fem förvärvsarbete en person i förvärvsaktiv ålder med sociala ersättningar, i dag är det mindre än tre. Mer än var tionde person mellan 16 och 64 år försörjs i dag permanent med sociala transfereringar.

Ett stort hot mot integration och social rättvisa är de höga marginaleffekter som finns i skatte- och transfereringssystemen. Marginaleffekterna drabbar särskilt hårt utsatta grupper i samhället. De gör att människor inte nämnvärt kan påverka sina ekonomiska förhållanden genom att arbeta mer och öka sina inkomster. Att ta kortvariga arbeten, att börja arbeta efter arbetslöshet och att gå från deltid till heltid lönar sig ibland inte alls.

Den viktigaste vägen att motverka risken för ökad marginalisering är åtgärder som höjer kompetensen och sysselsättningen. De förslag som regeringen nu lägger fram riktas i hög grad till dem som under en längre tid varit utan arbete. Omläggningen av arbetsmarknadspolitiken för att öka kvaliteten gynnar särskilt utsatta grupper. De fortsatt omfattande satsningarna på utbildning och ett reformerat studiemedelssystem bidrar till att minska den sociala snedrekryteringen. Skattereduktionen vid anställning av arbetslösa med långa inskrivningstider ökar möjligheten för utsatta grupper att få in en fot på arbetsmarknaden.

Regeringen avser att bedriva ett långsiktigt arbete för att ta bort fattigdomsfällor och minska marginaleffekter. Arbete har ett egenvärde och ger självkänsla. Systemen bör utformas så att utbildning och arbete lönar sig bättre. Införandet av maxtaxa är en viktig del i denna politik.

Förslagen i vårpropositionen har sammantaget en gynnsam fördelningsprofil. Skattereduktionen för låginkomsttagare, höjda pensionstillskott till pensionärer, förbättrade studiestöd, sänkta hyror genom lägre fastighetsskatt för hyresbostäder, frysta taxeringsvärden för småhus ytterligare ett år samt de nya regler för underhållsstöd som tidigare föreslagits gynnar sammantaget framför allt hushåll med låg ekonomisk standard (diagram 1.7).

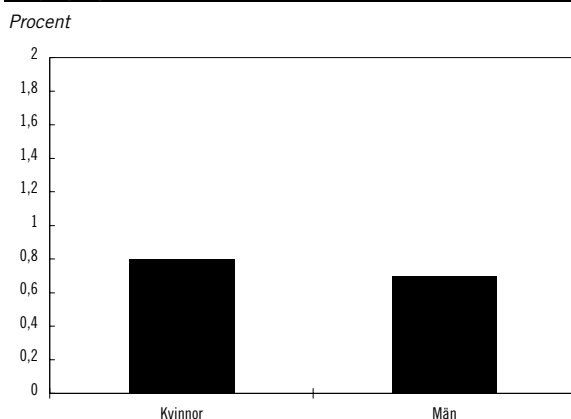
Diagram 1.7 Förändring disponibel inkomst, justerad för försörjningsbörda, till följd av förslagen i propositionen

Den femtedel av hushållen som har lägst ekonomisk standard (decilgrupp 1 och 2) får en ökning av den disponibla inkomsten med drygt 2,5 procent medan den femtedel av befolkningen som har högst standard (decilgrupp 9 och 10) får en ökning med mindre än 0,5 procent. Det höjda högkostnadsskyddet för läkemedel har ej kunnat beaktas.

De sammanlagda effekterna är något mer gynnsamma för kvinnor än för män (diagram 1.8)

Förslaget om maxtaxa inom barnomsorgen har inte inkluderats. Regeringen avser redovisa den fördelningspolitiska effekten då det slutgiltiga förslaget presenteras.

En rad initiativ har tagits för att bredda och fördjupa analyserna av fördelningen av den ekonomiska välfärden. Regeringen har uppdragit till Statistiska centralbyrån att undersöka förmögensfördelningen och den offentliga konsumtionens fördelningseffekter.

Diagram 1.8 Förändring av disponibel inkomst genom förslag i propositionen, kvinnor och män

Som uppföljning av de förslag som den s.k. Kvinnomaktutredningen (Utredningen om fördelningen av ekonomisk makt och ekonomiska resurser mellan kvinnor och män, har regeringen bl.a. avsatt medel för att den kunskap som utredningen tagit fram skall spridas genom regionala konferenser. Vissa av utredningens förslag är föremål för ytterligare översyn, t.ex. frågor som rör jämställdhetslagen och s.k. frivillig jämställdhetsmärkning av produkter och tjänster. Det s.k. Välfärdsbokslutet över 1990-talet har till uppgift att beskriva välfärdsutvecklingen för kvinnor och män under 1990-talet. Behovet av en sådan översyn var en av de bärande tankarna i Kvinnomaktutredningen.

Politiken för rättvisa och välfärd omfattar hela landet. Den fördelningspolitiska redogörelsen i bilaga 3 visar att utjämningen av ekonomisk standard mellan regioner är mycket effektiv. Den ekonomiska välfärden i form av konsumtion av välfärdstjänster är också mycket jämnt fördelad över landet. Trots ekonomisk kris, hög arbetslöshet, budgetsanering och befolkningsomflyttning under 1990-talet finns det inga tendenser till en ökad spridning i ekonomisk standard mellan personer som bor i olika delar av landet.

1.5.3 Skolan, vården och omsorgen – välfärdens kärna

Sverige skall ta steget in i 2000-talet med tillförsikt och optimism. Skolan, vården och omsorg skall utvecklas utan att de offentliga finanserna undermineras.

En grundprincip i regeringens politik är att verksamheter skall prioriteras framför transferringar. Denna princip har varit vägledande sedan 1994. Därför undantogs statsbidraget till kommuner och landsting från besparingar i budgetsaneringen. Den ekonomiska krisen drabbade likväl den kommunala verksamheten. Därför har skolan, vården och omsorgen tillförts resurser i takt med att Sveriges låneberoende minskat.

År 1997 höjdes statsbidragsnivån för kommuner och landsting 4 miljarder kronor. Under förra året höjdes den med 8 miljarder kronor. I år höjs den med 4 miljarder kronor. Dessutom får kommuner och landsting ytterligare 1,3 miljarder kronor 1999 genom ökade skatteinkomster, eftersom de 200 kronor i statlig inkomstskatt som alla löntagare betalar tillförs kommunerna. Sammanlagt innebär det att skola, vård och omsorg i

Tabell 1.10 Resurser till skola, vård och omsorg 1997–2002

Miljarder kronor

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1997 års ekonomiska vårproposition	4	8	8	8	8	8
Budgetpropositionen för 1998			4	8	8	8
1998 års ekonomiska vårproposition		4	4	4	4	4
Budgetpropositionen för 1999			1,3		2	2
1999 års ekonomiska vårproposition				1,3	2	3
Summa	4	12	17,3	21,3	24 ¹	25 ¹

¹ I detta belopp ingår en viss finansiering av införandet av en maxtaxa inom barnomsorgen samt allmän förskola.

år tillförs 17,3 miljarder kronor mer än under 1996.

Det räcker inte. Fortfarande finns stora behov inom skolan, vården och omsorgen. Kraven på vård och omsorg kommer också att öka till följd av att Sveriges befolkning blir allt äldre. Kvalificerad arbetskraft måste kunna rekryteras samtidigt som arbetsvillkoren för dem som redan är verksamma måste förbättras. Kommissionen för rekrytering av personal till vård och omsorg skall redovisa resultatet av sitt arbete den 1 juli 1999.

I enlighet med tidigare utfästelser tillförs skola, vården och omsorgen ytterligare 4 miljarder kronor år 2000. Utöver detta föreslår regeringen att de 200 kronorna i statlig inkomstskatt även under år 2000 skall tillfalla kommuner och landsting. Regeringen lägger också i en särskild proposition förslag till förändringar i utjämningsystemet för kommuner och landsting från år 2000.

För 2001 föreslås att kommuner och landsting skall tillföras ytterligare 2 miljarder kronor utöver de 2 miljarder kronor som aviserades hösten 1999. Det tidigare aviserade tillskottet skall användas för att bl.a. underlätta införandet av förändringar i utjämningsystemet samt bidra till finansieringen för att stegvis genomföra en allmän förskola och maxtaxa i barnomsorgen.

Socialdemokraterna och centerpartiet har den 15 mars 1999 träffat en överenskommelse om särskild satsning på vård och omsorg under perioden 2002–2004. Bakgrunden till överenskommelsen är den försvarsuppgörelse som träffades mellan de båda partierna den 2 mars 1999, som innebär att ca 8 miljarder kronor bedöms kunna frigöras för insatser inom vård- och omsorgssektorn under de tre åren. Målet för överenskommelsen är att kvaliteten och tillgängligheten i vården och omsorgen skall förbättras genom ökad närhet och korta väntetider i hela landet. Medlen kommer att tillföras kommunsektorn via det generella statsbidragen till kommuner och landsting. Som ett resultat av överenskommelsen

beräknas 1 miljard kronor tillföras utgiftsområde 25 år 2002.

Sammantaget innebär det att den kommunala sektorn tillförs 25 miljarder kronor mer 2002 än under 1996. I detta belopp ingår en viss finansiering av ett stegvis införande av en maxtaxa i barnomsorgen och en allmän förskola. Skolan, vården och omsorgen prioriteras. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för fler jobb och en ökad kvalitet på den svenska välfärden.

1.6 Rättvisa skatter

Skatternas främsta syfte är att finansiera välfärden och därmed bidra till trygghet och rättvisa. Under förra mandatperioden 1994–1998 bidrog dessutom skattepolitiken till den omfattande saneringen av de offentliga finanserna, som var nödvändig efter det statsfinansiella sammanbrottet i 1990-talets början.

Nu är läget annorlunda. Sedan 1998 överstiger de offentliga inkomsterna de samlade utgifterna inom den offentliga sektorn. Det grundläggande synsättet har dock inte förändrats. En stabil välfärd kan inte byggas på lånade pengar. Regeringen kommer inte att medverka till skattesänkningar som skulle underminera välfärden.

I takt med att tillväxten skapar mer resurser ökar utrymmet för förbättringar. På samma sätt som budgetsaneringen genomfördes med hjälp av både skattehöjningar och utgiftsminskningar bör det tillgängliga utrymmet fördelas mellan ökade utgifter och sänkta skatter.

1.6.1 Skatteöverläggningarna

Regeringen inbjöd i höstas samtliga riksdagspartier till överläggningar med syfte att undersöka förutsättningarna för en bred förankring av en

kommande skattereform. Huvudsyftet är att skapa goda och stabila regler för tillväxt och sysselsättning samt att garantera välfärden och dess finansiering. Regeringen har också fört överläggningar med företrädare för näringslivet inom den s.k. Industrigruppen. En framtida skattereform måste förenas med sunda offentliga finanser. Målet om 2 procents överskott i de offentliga finanserna skall vidmakthållas. En tillfredsställande kvalitet på vård, skola och omsorg måste garanteras. Målen om en jämn och rättvis fördelning skall tillgodoses.

En central utgångspunkt ges av principerna bakom 1990 års skattereform. Även i dag bör huvudinriktningen vara sänkt skatt på arbetsinkomster för alla. En annan utgångspunkt ges av de krav internationaliseringen ställer och behovet av att bevara skattebaser i Sverige. Huvuddragen i en framtida skattereform bör enligt regeringen vara följande:

Sänkta inkomstskatter

Regeringens mål är att med början under mandatperioden genomföra inkomstskattesänkningar för alla med tyngdpunkt på låg- och medelinkomsttagare. Skattesänkningarna bör utformas så att marginaleffekterna minskas och arbetskraftsdeltagande och utbildning uppmuntras. På så sätt kan en långsiktig förstärkning av Sveriges internationella konkurrenskraft åstadkommas, vilket är viktigt för att säkerställa välfärden. Sänkta inkomstskatter innebär inte bara lättnader för anställda utan också indirekt för företagen och dess ägare.

Ökad sysselsättning

Skattepolitiken bör spela en aktiv roll i regeringens arbete för att öka sysselsättningen. Som ett led i detta arbete föreslår regeringen ett stöd för arbetsgivare som anställer arbetslösa med lång inskrivningstid. Stödet ges genom kreditering av arbetsgivarens skattekonto.

Sverige skall vara attraktivt

En rad åtgärder har vidtagits för att förbättra förutsättningarna för företagsamhet. Bland annat har en nedsättning av socialavgifterna med särskild inriktning mot mindre företag och en lätt-

nad i dubbelbeskattningen av onoterade bolag införts, och en rad förenklingsåtgärder har genomförts, bl.a. ett nytt system för redovisning och betalning av skatter och avgifter.

Regeringens ambition är att ytterligare förbättra näringslivsklimatet. De pågående skatteöverläggningarna kan leda till ändrade regler fr.o.m. inkomståret 2001. I avvaktan på det vill regeringen initiera vissa åtgärder som bör genomföras redan tidigare. Ett skäl till det är att det är önskvärt att införa vissa skattelättnader samtidigt som en avfallsskatt introduceras.

Regeringen avser därför att återkomma med förslag i samband med budgetpropositionen att gälla från och med den 1 januari 2000. Ett gäller möjligheten för publika aktiebolag – och i ett senare skede även privata aktiebolag – att återköpa egna aktier. En annan åtgärd avser slopad kungspångsskatt på näringsbetingade aktier. Ett tredje förslag gäller slopande av ett antal stoppregler för fåmansföretag. Vidare kommer inom kort en promemoria om skattelättnader för utländska företagsledare, experter och forskare med hög kompetens att sändas ut på remiss. Mot bakgrund av regeringens strävan mot enklare och mer tillväxtfrämjande regler för småföretag tillställs en utredning för att se över de s.k. 3:12 reglerna och reglerna för generationsskiften.

Regeringen överväger att ge jordbruket motsvarande lättnader inom energiskattesystemet som gäller för tillverkningsindustrin. Det totala uttaget av energiskatter bör dock inte minska, utan skattebortfallet måste finansieras genom omfördelningar inom energiskattesystemet.

Gröna skatter och skatteväxling

Sverige var i och med 1990 års skattereform ett av de första länderna som omformade skattepolitiken i grön riktning där skatter fick en viktig roll som ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Energiskatterna har sedan dess utsatts för en rad förändringar. Inom Regeringskansliet genomförs därför en genomgripande översyn av hela energiskattesystemet för att förenkla skattesystemet och förbättra miljöeffekterna.

Regeringen avser under våren att lägga ett förslag om införande av en skatt på avfall. En skatt på avfall skapar incitament att minska mängden avfall som deponeras. Vidare kommer Trafikbeskattningsutredningen att lämna sitt slutbetänkande till regeringen.

Skatteväxlingskommittén angav i sitt betänkande att ekonomiska styrmedel har visat sig vara effektiva för att hejda och minska miljöhot. Den successivt ökade miljörelateringen av skattesystemet i vårt land under de senaste årtiondena har bidragit till att vi kunnat uppnå viktiga miljömål. Denna utveckling bör fortsätta. Kommittén förutsatte att utrymmet för skatteväxling i ett 15-årsperspektiv var minst lika stort som det som redan hade utnyttjats under 1980- och 1990-talen. Kommittén utgick därvid från att vår omvärld också kommer att röra sig i riktning mot ökad miljörelatering av skatterna.

Regeringen delar Skatteväxlingskommitténs bedömning och anser därför att en fortsatt miljörelatering av skattesystemet är en viktig uppgift i de fortsatta skatteöverläggningarna. Rätt utformade åtgärder som berör alla samhällssektorer kan bidra till en effektiv användning av våra resurser, begränsa olika slag av negativ miljöpåverkan och utgöra en viktig länk i arbetet för ett ekologiskt hållbart samhälle. Ökade intäkter på grund av en miljörelatering kan till stor del användas för att reducera uttaget av andra skatter, i första hand olika former av skatt på arbete i syfte att stimulera sysselsättningen.

Utformningen av och takten i miljörelateringen får också göras med hänsyn till situationen i vår omvärld. Industrins konkurrenskraft måste säkerställas även i framtiden. Det är viktigt att inte minst den elintensiva industrin satsar på teknisk utveckling. Sverige arbetar på EU-nivå för antagandet av ett nytt direktiv om minimibeskattningsnivå av energi. Framgång i detta arbete kan komma att ytterligare öka Sveriges utrymme för en fortsatt miljörelatering av skattesystemet.

Skattefusk kan inte accepteras

För att på lång sikt värna om viljan att betala skatt är det viktigt att skattesystemet upplevs som rättfärdigt och att skatte- och bidragsfusk inte accepteras. Om medborgarna upplever att de skatter de betalar missbrukas är detta ett hot mot välfärden. Regeringen avser att inleda ett arbete för att minska fusk och överutnyttjande av de offentliga välfärdssystemen. Det gäller bl.a. att påverka attityder och att skapa enkla regler som innebär att det lönar sig att göra rätt. Myndigheternas arbete bör samordnas, bl.a. för att öka risken för upptäckt.

Ökat skattesamarbete i EU

Den ökade rörligheten över gränserna gör det allt viktigare med ett fungerande internationellt samarbete inom skattepolitiken. Annars riskeras en utveckling där länder konkurrerar med varandra genom att erbjuda allt lägre skattesatser, vilket skulle få till följd att alla länder skulle förlora i slutändan. Därför har EU-länderna enats om en uppförandekod för att motverka skadlig skattekonkurrens. Det är dock inte fråga om att införa gemensamma skatteregler utan om att länderna förbinder sig att inte erbjuda förmånligare skatteregler för utländska etableringar än vad som gäller för inhemska företag. Inom EU diskuteras för närvarande flera viktiga direktivförslag på skatteområdet. Det gäller bl.a. förslag om nytt energiskattedirektiv, direktivförslag om beskattning av sparande samt om indrivning av skatter.

Det är inte bara inom EU som rörligheten över gränserna blir allt mer påtaglig. Därför är även OECD en viktig arena för samarbete. Sverige arbetar också vidare med bilaterala förhandlingar med andra länder. För närvarande har Sverige dubbelbeskattningsavtal med ett 70-tal länder, vilket är viktigt för att underlätta handel och annat samarbete mellan länder.

1.6.2 Nya skatteförslag

Efter förslag i budgetpropositionen hösten 1998 infördes tillfälliga skattelättnader under 1999, och regeringen uttalade då att man skulle återkomma i vårbudgeten om huruvida dessa skulle förlängas. Den tillfälliga sänkningen av fastighetsskatten på hyreshus förlängs till att gälla även år 2000. Ett utrymme som motsvarar den tillfälliga skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare har satts av även för år 2000, men utformningen av skattelättnaden kan komma att förändras. Regeringen återkommer i budgetpropositionen om hur skattelättnaden skall vara utformad.